

Canllawiau Statudol

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Canllawiau ar gyfarfodydd
aml-leoliad i Awdurdodau Tân
ac Achub, Awdurdodau Parciau
Cenedlaethol ac Awdurdodau
Iechyd Porthladdoedd
(LIC23-24)

Mehefin 2023

Canllawiau ar gyfarfodydd aml-leoliad i Awdurdodau Tân ac Achub, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Iechyd Porthladdoedd

Statws y canllawiau hyn

- 1.1 Mae'r rhain yn ganllawiau statudol a ddyroddir o dan adran 47 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (Deddf 2021).

Diben

- 1.2 Diben cyffredinol Llywodraeth Cymru wrth ddiwygio'r gyfraith i roi pwerau a rhyddid i awdurdodau perthnasol alw cyfarfodydd yn y ffordd hon yw sicrhau mwy o hygyrchedd a chyfranogiad gwell gan y cyhoedd mewn llywodraeth leol.
- 1.3 Mae cyfarfodydd aml-leoliad yn cynnig y potensial i awdurdodau ddiweddarau a thrawsnewid y ffordd y maent yn cynnal busnes. Maent yn darparu cyfleoedd i awdurdodau ddod yn fwy hyblyg ac effeithlon, a hefyd i godi eu proffil yn y gymuned leol a dod â'u gwaith i mewn i gartrefi pobl yn uniongyrchol. Mae mynediad cyhoeddus at gyfarfodydd aml-leoliad yn debygol o fod yn sylweddol uwch na lefel cynulleidfaoedd cyfarfodydd ffurfiol pan oeddent i gyd yn cael eu cynnal wyneb yn wyneb – mae'r lefelau mynychu yn ystod y pandemig yn cadarnhau hyn. Dylid croesawu'r cynnydd hwn yn ymwybyddiaeth a chyfranogiad y cyhoedd – a'i annog ymhellach. Yn arbennig, bydd angen i awdurdodau feddwl yn uniongyrchol am anghenion y cyhoedd wrth iddynt gynllunio'u trefniadau a'u polisiau ar gyfer cyfarfodydd aml-leoliad. Er bod y cyfarfodydd hyn yn dal yn "gyfarfodydd sy'n gyhoeddus" yn hytrach na "chyfarfodydd cyhoeddus" – hynny yw, ar y cyfan, bydd y cyhoedd yn gallu arsylwi ond nid cymryd rhan – maent yn gyfle hanfodol ar gyfer atebolrwydd a thryloywder, ac yn ffenestr siop hygyrch i lawer o gyrff cyhoeddus.
- 1.4 Canllawiau yw'r rhain ar gyfer Awdurdodau Parciau Cenedlaethol, ac Awdurdodau Tân ac Achub, ac Awdurdodau Iechyd Porthladdoedd.
- 1.5 Lluniwyd y canllawiau ar gyfer:
 - Cyfranogwyr mewn cyfarfodydd a gaiff eu galw gan yr awdurdodau a restrir uchod;
 - Swyddogion sy'n darparu cymorth i gyfarfodydd ffurfiol yn yr awdurdodau hyn;

- Swyddogion â chyfrifoldebau cysylltiedig – er enghraifft, y rheini sy'n gyfrifol am ddraftio a chlirio adroddiadau, mynychu cyfarfodydd i gyflwyno adroddiadau i aelodau, a swyddogion â chyfrifoldebau goruchwylio ar faterion llywodraethu;
 - Unrhyw un â diddordeb yn y ffordd y caiff busnes yr awdurdodau hyn ei gynnal.
- 1.6 Yn gyffredinol, mae'r gofynion ar gyfer yr holl awdurdodau perthnasol yn debyg, er bod yna wahaniaethau (o baragraff 1.68, Llwyfannau cyfarfodydd aml-leoliad).
- 1.7 Mae'n ofynnol i awdurdodau perthnasol i "roi sylw" i'r canllawiau. Os yw awdurdodau o dan rwymedigaeth statudol bresennol i gyflawni gweithred, mae'r canllawiau'n dweud bod "rhaid" iddynt wneud rhywbeth; os nad oes rhwymedigaeth o'r fath ond bod y canllawiau'n cynnig awgrym ynghylch cam gweithredu posibl, mae'r canllawiau'n dweud y "gall" neu y "caiff" awdurdod wneud rhywbeth.

Sut y datblygwyd y canllawiau hyn

- 1.8 Datblygwyd canllawiau ar gyfarfodydd aml-leoliad i bob awdurdod perthnasol rhwng mis Chwefror a mis Ebrill 2021. Cawsant eu drafftio gan y Ganolfan Llywodraethiant a Chraffu, Prifysgol Caerdydd a Llywodraethu Cyhoeddus Cymru, a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru i siarad â phobl â budd a diddordeb yn y maes hwn ac i ddatblygu'r testun o ganlyniad i'r sgysiau hyn. Fe'u cyhoeddwyd ym mis Mai 2021. Bellach mae'r canllawiau hynny wedi'u cyhoeddi fel rhan o gyfres ehangach o ganllawiau ar gyfer prif gynghorau yng Nghymru yn lle'r canllawiau gwreiddiol ar gyfer yr holl awdurdodau perthnasol. Mae'r canllawiau hyn yn adlewyrchu'r canllawiau gwreiddiol i'r graddau y maent yn berthnasol i Awdurdodau Tân ac Achub, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Iechyd Porthladdoedd.
- 1.9 Bydd y canllawiau hyn yn cael eu hadolygu o bryd i'w gilydd ac yn cael eu diweddarau yn ôl yr angen.

Diffiniadau o'r geiriau a ddefnyddir yn y canllawiau hyn

- 1.10 Yn gyffredinol, mae gan y geiriau a ddefnyddir yn y ddogfen hon yr un ystyr ag sydd ganddynt yn Neddf 2021.
- 1.11 Mae "awdurdod perthnasol" yn sefydliad y mae'n ofynnol iddo roi trefniadau ar waith ar gyfer cyfarfodydd aml-leoliad. Mae hyn yn cynnwys Awdurdodau Tân ac Achub, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Iechyd Porthladdoedd. Mae hefyd yn cynnwys cyd-bwyllgorau'r cyrff hyn. Mae

rhwymedigaethau prif gynghorau, cyd-bwyllgorau corfforedig a chynghorau cymuned a thref yn cael eu trafod mewn canllawiau ar wahân.

- 1.12 “Cyfarfod” yw cyfarfod ffurfiol o awdurdod perthnasol sy’n cael ei alw yn unol â beth bynnag yw’r gofynion cyfreithiol ar gyfer cyfarfodydd o’r fath. Mae cyfarfodydd ffurfiol fel arfer yn gyfarfodydd lle gellir gwneud penderfyniadau ffurfiol; mae’n bosibl bydd angen cynnal y cyfarfodydd hyn yn gyhoeddus a chyhoeddi hysbysiad ymlaen llaw eu bod yn cael eu cynnal. Nid felly y mae hi bob amser, am fod rhai cyfarfodydd, neu rannau o gyfarfodydd, yn cael eu cynnal yn breifat oherwydd cyfrinachedd neu oherwydd bod materion esempt yn cael eu trafod. Pan fyddwn yn sôn bod y cyfarfodydd hyn yn cael eu “galw”, rydym yn golygu’r broses sy’n gysylltiedig â threfnu’r cyfarfod a gosod a dosbarthu agenda ac adroddiadau.
- 1.13 “Cyfarfod aml-leoliad” yw cyfarfod o awdurdod perthnasol lle nad yw’r cyfranogwyr i gyd yn yr un lle ffisegol. Mewn rhai manau, gelwir y rhain yn gyfarfodydd “o bell”. Nid yw Deddf 2021 yn cyfeirio at y cyfarfodydd hyn fel rhai “o bell”, ond dywedir eu bod yn cael eu mynychu gan “bersonau nad ydynt yn yr un lle”.
- 1.14 Gall o leiaf un cyfranogwr fod yn ymuno â’r cyfarfod drwy ddull o bell. Er enghraifft, mae hyn yn cynnwys cyfarfodydd o’r math a ddisgrifir isod ond heb fod yn gyfyngedig i hynny:
- Cyfarfodydd pwyllgor lle mae’r cyfranogwyr i gyd yn yr un lleoliad ffisegol ac eithrio un unigolyn sy’n ymuno o leoliad arall, gydag oriel gyhoeddus ffisegol yn cael ei darparu;
 - Cyfarfodydd pwyllgor lle mae tua’r un nifer o aelodau yn bresennol mewn gofod ffisegol ag sy’n ymuno drwy ddull o bell; gallai’r rheini sy’n ymuno drwy ddull o bell gynnwys y cadeirydd;
 - Cyfarfodydd pwyllgor lle mae’r holl aelodau yn ymuno drwy ddull o bell ond lle mae oriel gyhoeddus ffisegol ar gael yn adeiladau’r awdurdod beth bynnag;
 - Cyfarfodydd pwyllgor sy’n digwydd yn gyfan gwbl drwy ddull o bell lle nad oes unrhyw drefniadau ffisegol wedi cael eu gwneud.
- 1.15 Mae rhai wedi disgrifio’r mathau o gyfarfodydd a ddisgrifir uchod fel “cyfarfodydd hybrid”. Nid yw’r canllawiau hyn nac adran 47 o Ddeddf 2021 yn gwahaniaethu o gwbl rhwng cyfarfodydd lle mae rhai cyfranogwyr yn ymuno drwy ddull o bell a’r rheini lle mae’r holl gyfranogwyr yn gwneud hynny, ond bydd angen i drefniadau cyfarfodydd roi cyfrif am wahaniaethau ymarferol cyfarfodydd o wahanol fathau, a chynllunio yn unol â hynny.

- 1.16 Y diffiniad o “ymuno â chyfarfod drwy ddull o bell” yw bod mewn lleoliad ffisegol gwahanol i gyfranogwyr eraill, a chymryd rhan drwy lwyfan cyfarfod ar-lein. Pan fo cyfranogwyr yn bresennol mewn ystafell bwyllgora neu ofod ffisegol arall sy’n cael ei gyhoeddi (drwy hysbysiad ffurfiol) fel lleoliad y cyfarfod, mae’r cyfranogwyr hynny yn bresennol yn gorfforol.
- 1.17 Mae “cyfranogwr” mewn cyfarfod aml-leoliad yn berson sy’n cymryd rhan weithredol yn y cyfarfod hwnnw. Gall fod yn aelod, yn berson sy’n rhoi tystiolaeth i bwyllgor fel tyst, yn apelydd neu’n hawlydd ar fater rheoliadol, yn berson sy’n cyflwyno deiseb, neu’n berson sy’n cymryd rhan yn ffurfiol mewn ffordd arall.
- 1.18 Mae “sylwedydd” mewn cyfarfod aml-leoliad yn aelod o gynulleidfa cyfarfod aml-leoliad, neu’n gwylio mewn modd arall. Gall fod yn yr un ystafell â’r cyfarfod hwnnw neu’n arsylwi drwy ddull o bell.
- 1.19 “Trefniadau cyfarfod” yw’r rheolau a’r gweithdrefnau y mae awdurdodau perthnasol yn eu mabwysiadu i weithredu ar eu gofynion statudol yn ymwneud â chyfarfodydd aml-leoliad, ac i weithredu ar yr argymhellion yn yr canllawiau hyn. Mae’r canllawiau hyn yn awgrymu y bydd y trefniadau hyn yn ffurfio rhan o gyfansoddiadau awdurdodau perthnasol, lle bônt yn ofynnol.

Cefndir cyfarfodydd aml-leoliad

- 1.20 Gwnaed trefniadau mewn deddfwriaeth i ganiatáu “cyfarfodydd o bell” am y tro cyntaf yn adran 4 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011.
- 1.21 Ar ddechrau’r pandemig coronafeirws ym mis Mawrth 2020, lluniodd Llywodraeth Cymru Reoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020. Sefydlodd y rhain fframwaith lle’r oedd yr holl awdurdodau perthnasol yn galw cyfarfodydd drwy ddull o bell drwy gydol 2020 ac am ran o 2021. Mae’r profiad o gynnal cyfarfodydd o dan y Rheoliadau hyn yn golygu bod gan yr awdurdodau perthnasol gryn arbenigedd o ran deall a rheoli cyfarfodydd aml-leoliad, gan eu bod bellach wedi’u rhoi ar sylfaen statudol newydd. Gellir ystyried darpariaethau Deddf 2021 yn esblygiad o’r trefniadau blaenorol hyn.

Manteision cyfarfodydd aml-leoliad

- 1.22 Bu awdurdodau perthnasol yn cynnal eu cyfarfodydd drwy ddull o bell yn ystod rhan helaeth o 2020 a 2021. Er i gwrdd fel hyn fod yn heriol yng nghyd-destun y pandemig coronafeirws byd-eang, mae hefyd wedi arwain at nifer o fanteision.

- Gwella a chefnogi democratiaeth leol. Mae cael yr hyblygrwydd i alw cyfarfodydd fel hyn yn lleihau'r hyn a allai fod yn rhwystr rhag esbonio ac arddangos sut y mae awdurdodau perthnasol yn cynnal busnes;
- Gweithio'n fwy cynhyrchiol. Pan fydd cyfranogwyr yn dod ynghyd drwy ddull o bell, maent yn aml wedi gallu cyflawni mwy. Mae cyfarfodydd aml-leoliad hefyd wedi arwain at ostyngiad dramatig yn y papur sydd ei angen ac sy'n cael ei gynhyrchu. Bydd newid i ddull gweithredu lle caiff hysbysiadau ffurfiol a deunyddiau eraill eu cyhoeddi ar-lein yn ddiodyn yn ei gwneud yn haws i awdurdodau arloesi o ran y ffordd y maent yn defnyddio deunydd ffurfiol cyfarfodydd;
- Ei gwneud yn haws i'r cyhoedd fynychu cyfarfodydd. Er bod profiadau wedi bod yn gymysg, mae presenoldeb y cyhoedd wedi bod yn uwch ar gyfer cyfarfodydd aml-leoliad na chyfarfodydd wyneb yn wyneb. Canfu rhai awdurdodau perthnasol, yn arbennig, fod cyfarfodydd aml-leoliad cyn ac yn ystod y pandemig wedi ei gwneud yn bosibl cynnwys cyfranogwyr allanol yn weithredol, gan sicrhau bod pwyllgorau yn gallu manteisio ar ystod ehangach o safbwyntiau. Mae awdurdodau perthnasol wedi dweud bod aelodau o'r cyhoedd o'r farn fod cyfarfodydd aml-leoliad yn codi llai o arswyd na chyfarfodydd a gynhelir wyneb yn wyneb, a bod ganddynt y potensial i annog mwy o bobl i ymgeisio am swyddi cyhoeddus. I rai, fodd bynnag, bydd cyfarfodydd aml-leoliad yn cyflwyno heriau hefyd – er enghraifft, y rheini â chysylltiad band eang gwael neu bobl anabl, neu bobl sy'n methu â chael mynediad at gyfarfodydd dros y rhyngwyd am resymau eraill;
- Gwneud awdurdodau perthnasol yn fwy cydnerth a chynaliadwy yn y ffordd y maent yn cyflawni eu gwaith. Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau perthnasol feddwl am, a gweithredu ar, anghenion hirdymor yn y ffordd y caiff polisiâu eu datblygu a'u llunio. Mae cyfarfodydd aml-leoliad yn lleihau ôl troed carbon cyfarfodydd wyneb yn wyneb (er nad yw gweithgarwch digidol yn garbon niwtral, wrth gwrs). Gallant hefyd helpu awdurdodau perthnasol i leihau'r risg o ddigwyddiadau annisgwyl yn y dyfodol – fel tywydd eithafol – a allai beri her yn y dyfodol i gyfarfodydd wyneb yn wyneb. Mae materion cynaliadwyedd yn cael eu harchwilio'n fanylach isod;
- Ei gwneud yn haws defnyddio'r Gymraeg. Profiad awdurdodau perthnasol yn ystod 2020 oedd bod cyfieithu ar y pryd ar lwyfannau fel Zoom wedi lleihau rhai o'r anawsterau ymarferol y mae rhai awdurdodau wedi cael profiad ohonynt o ran hwyluso dwyieithrwydd mewn cyfarfodydd cyhoeddus.
- Lleihau'r angen i deithio. Yn achos awdurdodau perthnasol mwy gwledig ac awdurdodau perthnasol sy'n rhychwantu ardaloedd daearyddol mawr, ac yn achos cyrff ar y cyd, mae wedi golygu arbedion sylweddol o ran amser a chostau i aelodau, cynghorwyr, swyddogion a chyfranogwyr eraill. Yn ei dro, mae hyn yn ei gwneud yn haws i gyfranogwyr gymryd rhan os oes ganddynt

ymrwymiadau proffesiynol a gofalu – gan gael gwared, o bosibl, ar rai o'r rhwystrau sylweddol sy'n atal pobl rhag ymgeisio am swyddi cyhoeddus;

- Cefnogaeth well i aelodau o gefndiroedd amrywiol, gan gynnwys cefnogaeth sy'n cydnabod y model cymdeithasol o anabledd. Yn yr un modd ag y mae rhwystrau'n cael eu dileu o ran cyfranogiad y cyhoedd, mae cyfarfodydd aml-leoliad wedi ei gwneud yn haws i'r rhai sy'n darparu gofal, neu bobl anabl, neu bobl â nodweddion gwarchoddedig eraill, ymgysylltu ar sylfaen gyfartal. Mewn rhai achosion, mae cyfranogwyr wedi gweld bod ffurfioldeb cyfarfodydd wyneb yn wyneb yn annymunol, ac mae cyfarfodydd aml-leoliad wedi cael gwared ar y ffactor hwn. Wrth gwrs, mae hyn yn codi materion ehangach yn ymwneud â'r ffordd y mae awdurdodau perthnasol yn gweithio yn gyffredinol, ac i ba raddau y maent yn croesawu cyfranogiad a chysylltiad ystod eang o bobl. Nid yw'r rhain yn faterion a gaiff eu datrys drwy gyfarfodydd aml-leoliad yn unig, ond gallai cyfarfodydd o'r fath fod yn ddull a fydd, maes o law, yn helpu ystod ehangach o bobl i gymryd rôl weithredol mewn democratiaeth leol;
- Ymddygiad gwell. Er bod y profiadau wedi bod yn gymysg, mae rheolaeth cyfarfodydd ac ymddygiad cyfranogwyr wedi gwella, at ei gilydd. Mae wedi bod yn haws i gadeiryddion cyfarfodydd ddeall pwy sydd eisiau gwneud cyfraniad, er ei bod yn fwy anodd darllen iaith y corff. Mae'n ymddangos bod achosion o darfu ar gyfarfodydd oherwydd dadleuon gwleidyddol (er enghraifft) wedi bod yn thema lai cyffredin hefyd.

1.23 Ni ddylid ystyried bod cyfarfodydd wyneb yn wyneb yn "safon aur" a chyfarfodydd aml-leoliad yn "ail ddewis". Gall cyfarfodydd wyneb yn wyneb fod yn gyfleus ac yn effeithiol i'r rheini sydd fwyaf cyfforddus a chyfarwydd â'r ffordd y maent yn gweithio – ond maent hefyd yn gallu bod yn anhygyrch ac yn anymarferol i lawer. **Mae gan bob cyfarfod sy'n bodloni'r trefniadau gofynnol, o ran cyfathrebu a chworwm, statws cyfartal yn ôl y gyfraith.**

1.24 I rai, mae anfanteision wedi bod i gyfarfodydd aml-leoliad. Yn arbennig, mae pobl wedi pryderu am yr angen am fwy o swyddogion i'w cefnogi. Gydag amser, mae profiad parhaus yn debygol o wella hyn a lleihau faint o adnoddau sydd eu hangen i'w cefnogi.

Beth sy'n cael sylw yn y canllawiau hyn?

1.25 Mae'r canllawiau hyn yn canolbwyntio'n benodol ar drefniadau ar gyfer galw cyfarfodydd ffurfiol a gynhelir gan awdurdodau perthnasol o dan Ddeddf 2021.

1.26 Mae'r ddeddfwriaeth hon yn diweddarau trefniadau ar gyfer rheoli'r cyfarfodydd hyn ac yn gwella tryloywder a mynediad y cyhoedd.

- 1.27 Mae'r canllawiau hyn hefyd yn cyffwrdd â deddfiadau eraill yn ymwneud â'r mater hwn, yn ogystal ag â'r cyd-destun democrataidd lleol ehangach y mae Deddf 2021 wedi'i chynnwys ynddo.
- 1.28 Mae'r canllawiau hyn yn canolbwyntio'n benodol ar drefniadau ar gyfer galw cyfarfodydd ffurfiol. Mae darpariaethau yn ymwneud â chyfarfodydd i'w gweld mewn amrywiol ddarnau o ddeddfwriaeth, gan gynnwys y canlynol ond heb fod yn gyfyngedig iddynt;
- Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021;
 - Deddf Llywodraeth Leol 2000;
 - Deddf Llywodraeth Leol 1972;
 - Gorchymyn Awdurdodau Parciau Cenedlaethol (Cymru) 1995
 - Gorchymyn Gwasanaethau Tân Gogledd Cymru (Cynllun Cyfuno) 1995
 - Gorchymyn Gwasanaethau Tân Canolbarth a Gorllewin Cymru (Cynllun Cyfuno) 1995
 - Gorchymyn Gwasanaethau Tân De Cymru (Cynllun Cyfuno) 1995
- 1.29 Mae Pennod 4 o Ran 3 o Ddeddf 2021 yn trafod cyfarfodydd sy'n cael eu galw gan awdurdodau perthnasol, yn ogystal â chan gyrrff a sefydliadau penodol eraill. O ran Awdurdodau Parciau Cenedlaethol, Awdurdodau Tân ac Achub ac Awdurdodau Iechyd Porthladdoedd, mae'n cynnwys:
- Presenoldeb mewn cyfarfodydd: Raid i awdurdodau perthnasol wneud trefniadau ar gyfer cyfarfodydd "aml-leoliad", lle y gall cyfranogwyr siarad â'i gilydd a chael eu clywed gan ei gilydd.
 - Hysbysiadau am gyfarfodydd, a chyhoeddi agendâu: Rhaid i awdurdodau perthnasol gyhoeddi gwybodaeth benodol, gan gynnwys hysbysiadau am gyfarfodydd, yn electronig, a rhaid i wybodaeth electronig yn ymwneud â chyfarfodydd barhau i fod ar gael yn y fformat hwn am chwe mlynedd ar ôl dyddiad y cyfarfod (Rhan 1 o Atodlen 4 i Ddeddf 2021, yn diwygio Deddf Llywodraeth Leol 1972) Rhaid hefyd i awdurdodau perthnasol drefnu cyfleusterau i'r cyhoedd gael gweld dogfennau cyfarfodydd, lle na fyddent fel arall yn gallu gwneud hynny.

Egwyddorion cyffredinol

- 1.30 Bydd angen i awdurdodau perthnasol ystyried a chytuno'n annibynnol ar fanylion eu trefniadau eu hunain ar gyfer cyfarfodydd aml-leoliad. Wrth wneud hynny, dylent gael eu harwain gan yr egwyddorion cyffredinol canlynol.

- 1.31 Mae'r isod i gyd yn ymwneud â rhwymedigaethau cyfreithiol. Wrth ddatblygu trefniadau cyfarfodydd, bydd angen i awdurdodau perthnasol eu sicrhau eu hunain yn bendant fod yr egwyddorion hyn wedi cael eu deall, eu hystyried a'u gweithredu, a hynny o bosibl drwy fod yn destun trafodaeth benodol mewn cyfarfodydd i sicrhau bod rheolau sefydlog yn cael eu diwygio fel y bo'n briodol.
- 1.32 Mae anghenion democratiaeth leol yn bwysig. Mae angen i bobl leol fod yn hyderus bod gan awdurdodau perthnasol systemau ar waith sy'n bodloni eu hanghenion – gallai hyn ymwneud ag arsylwi ar gyfarfodydd, cymryd rhan ynddynt, a defnyddio hyn i ddwyn cyfranogwyr y cyfarfod i gyfrif am yr hyn y maent yn ei weld ac yn ei wneud. Rhaid ystyried dulliau gweithredu awdurdodau perthnasol o ran cyfarfodydd aml-leoliad fel rhan o'r gefnogaeth a'r ymrwymiad ehangach i ddemocratiaeth leol. Mae angen ystyried yr egwyddorion eraill a ddisgrifir isod yng ngoleuni hyn.

Tryloywder

- 1.33 Bydd cyfarfodydd ffurfiol awdurdodau perthnasol yn ofod lle y bydd trafodaethau democrataidd yn digwydd a phenderfyniadau'n cael eu gwneud. Mae'n hanfodol fod y cyfarfodydd hyn yn cael eu cynnal yn gyhoeddus (yn amodol ar yr eithriadau penodol sydd ar gael), a bod y cyhoedd yn gallu cael mynediad atynt ac ymgysylltu â nhw. Bydd angen i awdurdodau perthnasol ystyried gofynion cyfreithiol ehangach yn ymwneud â thryloywder a hygyrchedd, a'r hyn y mae hynny'n ei olygu i'r ffordd y maent yn cynnal cyfarfodydd. Mae'r cyfarfodydd hyn yn caniatáu i'r cyhoedd a'r cyfryngau gyfranogi fel sylwebyddion p'un a ydynt yn cael eu cynnal wyneb yn wyneb neu'n rhithiol.
(Deddf Llywodraeth Leol 1972, adran 100 et seq, Atodlen 12 a 12A deddfwriaeth gysylltiedig).

Hygyrchedd

- 1.34 Mae angen i systemau democrataidd gael eu trefnu mewn modd sy'n ystyried rhwystrau y gallai aelodau o'r cyhoedd eu hwynebu. Mae gan gyfarfodydd aml-leoliad y potensial i gynyddu a gwella mynediad i gyfranogwyr. Ni fydd hyn yn digwydd yn awtomatig fodd bynnag, a bydd angen cynllunio trefniadau cyfarfodydd yn benodol i helpu i hyn ddigwydd.
- 1.35 Bydd angen i drefniadau cyfarfodydd awdurdodau perthnasol ystyried y nodweddion gwarchodedig yn unol â'r Ddeddf Cydraddoldeb 2010, gan gynnwys sicrhau bod hygyrchedd yn cael ei ystyried yng nghyd-destun y model cymdeithasol o anabledd, a sicrhau bod effaith ei benderfyniadau ar drefniadau democrataidd yn cael eu deall o'r safbwyntiau hyn.

[\(Deddf Cydraddoldeb 2010\)](#)

Ymddygiad da

- 1.36 Yn unol ag Egwyddorion Nolan, dylai cyfarfodydd aml-leoliad, fel unrhyw gyfarfod cyhoeddus arall, arddangos safonau ymddygiad uchel.
- 1.37 Mae cyfarfodydd aml-leoliad, mewn llawer o leoedd, wedi arwain at newidiadau yn y ffordd y mae pobl yn ymddwyn, a gwelliant mewn ymddygiad. Gall trefniadau cyfarfodydd olygu bod angen sicrhau ymddygiad mwy cadarnhaol – yn arbennig pan fo'r cyfarfodydd hyn yn cynnwys nifer o bobl gyda'i gilydd mewn un lleoliad ffisegol, lle y gallai'r ddeinameg fod yn wahanol.
- 1.38 Bydd angen i awdurdodau perthnasol roi sylw hefyd i'r Cod Ymddygiad Enghreifftiol (a chodau ymddygiad lleol, a threfniadau safonau) yn y ffordd y maent yn datblygu trefniadau eu cyfarfodydd.

[\(Gorchymyn Awdurdodau Lleol \(Cod Ymddygiad Enghreifftiol\) \(Cymru\) 2008\)](#)

Defnydd o'r Gymraeg a'r Saesneg

- 1.39 Mae glynu wrth ofynion cyfreithiol yn ymwneud â'r defnydd o'r Gymraeg a'r Saesneg yn ofyniad cyfreithiol. Mae'n elfen hanfodol o'r rhwymedigaethau sy'n gysylltiedig â chyrrff cyhoeddus yng Nghymru – mae deddfwriaeth a chanllawiau ar wahân yn bodoli. Er mwyn bod mor hygyrch â phosibl, efallai y bydd awdurdodau perthnasol am ystyried isdeitlo yn Gymraeg a/neu yn Saesneg, a chyfieithu i ieithoedd eraill yn dibynnu ar angen – er enghraifft, iaith Arwyddion Prydain (BSL).
- 1.40 Rhaid i'r trefniadau sicrhau bod y Gymraeg a'r Saesneg yn cael eu trin yn gyfartal a bod y Gymraeg yn cael ei chefnogi a'i hyrwyddo. Gellir darparu ar gyfer defnyddio'r Gymraeg mewn cyfarfodydd aml-leoliad – a'i normaleiddio mewn ystod eang o leoliadau – mewn ffyrdd a allai fod wedi bod yn heriol mewn cyfarfodydd wyneb yn wyneb yn y gorffennol. Bydd angen hefyd i awdurdodau perthnasol ystyried eu safonau iaith Gymraeg eu hunain.

[\(Mesur y Gymraeg \(Cymru\) 2011\)](#)

Anghenion lleol

- 1.41 Dylai dulliau awdurdodau perthnasol o drefnu cyfarfodydd gyd-fynd â'u dull o ymdrin a chyfranogiad y cyhoedd Mae dealltwriaeth o anghenion penodol ystod eang o bobl leol yn rhan o hyn.

Cenedlaethau'r dyfodol

- 1.42 Wrth gytuno ar drefniadau ar gyfer cyfarfodydd, rhaid i awdurdodau perthnasol roi sylw i'r nodau llesiant a'r ffyrdd o weithio a nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Bydd llawer o'r gwelliannau y gallai cyfarfodydd aml-leoliad esgor arnynt – arloesedd yn ymwneud â chynnal cyfarfodydd, gostyngiad yn y defnydd o bapur, mwy o hygyrchedd i'r cyhoedd ac yn y blaen – yn bodloni'r amcan o wneud systemau democrataidd lleol yn fwy cynaliadwy.
- 1.43 Fodd bynnag, bydd angen i awdurdodau perthnasol sicrhau bod egwyddorion Deddf 2015 yn dal i gael eu gwreiddio'n weithredol mewn trefniadau ar gyfer cyfarfodydd. Mae gan ddigideiddio y potensial i leihau ôl troed carbon systemau democrataidd lleol yn sylweddol, ond dim os yw gwasanaethau cwmwl a storfeydd gweinydd yn cael eu caffael oddi wrth ddarparwyr carbon niwtral – nid yw gwasanaethau digidol yn garbon niwtral o reidrwydd. Bydd llai o deithio hefyd yn cyfrannu at leihau'r ôl troed carbon.

Gofynion craidd

- 1.44 Mae'r adran hon yn nodi'r pethau y mae'n **rhaid** i awdurdodau perthnasol eu gwneud mewn perthynas â chyfarfodydd aml-leoliad.
- 1.45 Mae'r darpariaethau hyn wedi'u nodi i helpu i sicrhau cydymffurfiaeth gyfreithiol. Ym mhob achos, mater i awdurdod perthnasol fydd pennu'n union sut y bydd yn sicrhau'r gydymffurfiaeth hon. Y disgwyliad yw y bydd awdurdodau perthnasol am ddefnyddio'r gofynion hyn fel man cychwyn ar gyfer arloesi ac arbrofi gyda threfniadau gwahanol ar gyfer hwyluso cyfarfodydd aml-leoliad, yng nghyd-destun anghenion ehangach democratiaeth leol.
- 1.46 Mae Deddf 2021 yn ei gwneud yn ofynnol bod "trefniadau" yn cael eu gwneud gan awdurdodau ar gyfer galw cyfarfodydd sy'n cynnwys cyfranogwyr mewn lleoliadau lluosog. Bydd angen i'r trefniadau ar gyfer y cyfarfodydd hyn gael eu hysgrifennu yn y fath fodd fel eu bod yn integreiddio dull gweithredu trefniadau aml-leoliad awdurdod perthnasol â'i gydymffurfiaeth ehangach â'r fframwaith deddfwriaethol ar gyfer cyfarfodydd ffurfiol.
- 1.47 Y rheswm dros gynnwys y trefniadau hyn mewn dogfen gyfansoddiadol yw eu bod yn nodi sut y mae'r awdurdod yn cael ei redeg, ac y bydd angen eu cynnwys ar ryw ffurf yn rheolau gweithdrefnau pwyllgorau a chyrrff ffurfiol eraill.
- 1.48 Bydd angen i awdurdodau perthnasol ddatblygu'r trefniadau hyn drostynt eu hunain – nid oes un set o reolau sy'n nodi'n fanwl sut drefniadau y dylai'r rhain

fod. Mae'r canllawiau hyn yn nodi fframwaith y gall awdurdodau perthnasol ei ddefnyddio i ystyried eu hopsiynau a phenderfynu beth sy'n iawn iddynt hwy a'r cymunedau y maent yn eu gwasanaethu.

Ystyriaethau ymarferol

- 1.49 Mae'r adran hon yn nodi pethau y mae'n rhaid i awdurdodau perthnasol roi sylw iddynt, ond nad ydynt yn rhan o'r fframwaith deddfwriaethol.
- 1.50 Mae Llywodraeth Cymru o'r farn mai materion o arfer da yw'r ystyriaethau hyn. Awgrymir rhai atebion penodol ond dylai awdurdodau perthnasol ystyried amgylchiadau lleol wrth benderfynu pa ddulliau gweithredu i'w mabwysiadu yn y pen draw, a hynny mewn proses a ddylai gael ei harwain gan y rheini sy'n gysylltiedig â chymryd rhan mewn cyfarfodydd a chynorthwyo'r cyfarfodydd hynny i weithredu – gan gadw anghenion a disgwyliadau'r cyhoedd mewn cof bob amser. Er y dylai trefniadau cyfarfodydd gyd-fynd â dewisiadau ac amgylchiadau lleol, dylai fod proses glir ar gyfer ystyried y materion a amlygir isod.
- 1.51 Ynghyd â gofynion craidd y "trefniadau cyfarfod" – y trefniadau sydd wedi'u gorfodi'n gyfreithiol y mae'n rhaid i awdurdodau perthnasol eu gwneud ar gyfer cyfarfodydd aml-leoliad – gall fod polisi cyfarfodydd aml-leoliad ehangach, a fydd hefyd yn adlewyrchu'r egwyddorion cyffredinol a nodir o baragraff 1.30, tra'n nodi gweithdrefnau manylach i sicrhau bod cyfarfodydd aml-leoliad yn gweithio mewn modd effeithlon, effeithiol ac atebol. Mae cadw polisi o'r fath ar wahân i'r "trefniadau cyfarfod" cyfreithiol yn bwysig am y bydd yn ei gwneud yn glir i'r rheini sy'n gysylltiedig pryd y mae prosesau'n cael eu sefydlu oherwydd gofynion cyfreithiol, a pryd y mae penderfyniadau lleol wedi cael eu gwneud am weithrediad cyfarfodydd aml-leoliad.
- 1.52 Gall awdurdodau perthnasol ddefnyddio pa broses bynnag a ddymunant wrth lunio a mabwysiadu'r polisi hwn, ond bydd angen i'r rheini sy'n gyfrifol am arwain ar faterion llywodraethu, a chyfranogwyr cyfarfodydd aml-leoliad, fod yn fodlon bod y trefniadau hyn yn ystyried yr egwyddorion cyffredinol a nodir gennym o baragraff 1.30. Yn benodol, y polisi cyfarfodydd fydd y ddogfen i gyfeirio at rôl y cyhoedd wrth weithredu cyfarfodydd ffurfiol, a sicrhau bod eu hanghenion a'u disgwyliadau yn cael eu deall ac yn cael y pwys pennaf.
- 1.53 Oherwydd natur gyhoeddus y gwaith hwn, mae'n bosibl y bydd awdurdodau perthnasol ystyried ei bod yn angenrheidiol mabwysiadu polisi dros dro, a bod pobl o fewn yr awdurdod lleol a'r tu allan iddo (y cyhoedd yn benodol) yn ei ddatblygu a'i fireinio dros amser. Wrth adolygu'r polisi (a threfniadau'r cyfarfod eu hunain) pan fyddant ar waith y daw'r cyfle gorau i ystyried a mireinio.

- 1.54 Pan fo awdurdod perthnasol yn pennu ei fod yn dymuno drafftio polisi o'r fath, dylai gael ei arwain gan bwyllgor o'r awdurdod sydd â chyfrifoldeb dros lywodraethu, gyda chefnogaeth swyddog perthnasol.
- 1.55 Bydd union gynnwys polisi yn cael ei gytuno ar lefel leol. Mae profiad awdurdodau perthnasol yn y gorffennol, fodd bynnag, yn awgrymu y dylai gynnwys:
- Sut i benderfynu pa gyfarfodydd fydd yn cael darpariaeth wyneb yn wyneb, a pha rai fydd yn cael eu cynnal yn gyfan gwbl drwy ddull o bell (o baragraff 1.30);
 - Pa lwyfan neu lwyfannau cyfarfod ar-lein fydd yn cael eu defnyddio (o baragraff 1.30);
 - Sut y bydd hysbysiadau ffurfiol yn cael eu cyhoeddi; a chyhoeddi agendâu a chofnodion (o baragraff 1.73, Hysbysiadau, agendâu, adroddiadau a darparu ar gyfer materion esempt);
 - Sut y bydd materion esempt yn cael eu trin (o baragraff 1.78, Materion esempt);
 - Presenoldeb mewn cyfarfodydd, gan gynnwys penderfynu a yw aelod yn "bresennol" (o baragraff 1.85);
 - Sut y bydd cyfranogwyr sy'n eistedd ar bwyllgorau neu gyrff sy'n ddarostyngedig i Ddeddf 2021 yn gallu cael mynediad at y cyfarfod a chymryd rhan ynddo (gan gynnwys cymorth a chynghor ynghylch technoleg, materion ymddygiadol ac ymddygiad) (o baragraff 1.96, Cymorth yn ystod cyfarfodydd);
 - Sut y bydd sylwedyddion (yn cynnwys y cyhoedd a'r wasg) yn gallu cael mynediad at y cyfarfod, a sut y gallant gymryd rhan weithredol yn y cyfarfod pan fo angen - o baragraff 1.114, Cynorthwyo sylwedyddion (gan gynnwys y cyhoedd) i gael mynediad at y cyfarfod a chymryd rhan ynddo;
 - Cadeirio cyfarfodydd (o baragraff 1.134);
 - Cynnal pleidleisiau (o baragraff 1.141);
 - Hyfforddiant a chymorth cymheiriaid i sicrhau bod cyfranogwyr yn gallu cymryd rhan (o baragraff 1.147).
- 1.56 Mae'n bwysig sicrhau bod gwybodaeth hawdd ei deall ar gael i gyfranogwyr a sylwedyddion, sy'n esbonio sut y gallant ac y dylent ymgysylltu â chyfarfodydd aml-leoliad. Gall y ddogfennaeth hon fod yn rhan o bolisi cyfarfodydd aml-leoliad ond dylai hefyd fod ar gael ar wahân, a gall gynnwys esboniad syml o rai o'r trefniadau hynny ar gyfer y darllenydd anffurfiol. Mae'n arbennig o bwysig fod yr awdurdodau perthnasol yn amlygu ac yn rhoi cyhoeddusrwydd i'w trefniadau a'u polisi cyfarfodydd aml-leoliad, i'w gwneud mor hawdd â phosibl i'r cyhoedd ymgysylltu.

Defnyddio gwahanol ddulliau ar gyfer gwahanol gyfarfodydd

1.57 Efallai y bydd rhai awdurdodau perthnasol yn penderfynu y bydd yr holl gyfarfodydd yn cael eu cynnal drwy ddull o bell yn ddiodyn. Efallai bydd awdurdodau perthnasol yn dymuno mabwysiadu gwahanol ddulliau gweithredu ar gyfer gwahanol gyrff ac ar gyfer gwahanol amgylchiadau.

Yn gyffredinol

- 1.58 Efallai y bydd polisi cyfarfodydd aml-leoliad yn gwneud darpariaeth y bydd gwahanol fathau o gyfarfodydd yn cael cynnull, yn ddiodyn, gyda'r holl gyfranogwyr yn ymuno drwy ddull o bell, neu drwy ddefnyddio rhyw drefniant i bobl fynychu a chymryd rhan ac arsylwi yn gorfforol. Dylai polisiâu gydnabod bod Deddf 2021 yn ei gwneud yn ofynnol i gyfranogwyr allu ymuno â chyfarfodydd drwy ddull o bell ar gyfer pob cyfarfod ffurfiol. Ni chaniateir i awdurdodau perthnasol benderfynu bod eu holl gyfarfodydd yn cael eu cynnal yn gorfforol yn llwyr.
- 1.59 Mae anghenion democratiaeth leol, ac anghenion y cyhoedd wrth ymgysylltu â chyfarfodydd aml-leoliad, yn ystyriaeth bwysig wrth benderfynu ble a phryd y bydd cyfarfodydd yn cael eu galw'n rhannol neu'n gyfan gwbl drwy ddull o bell. Bwriad pennaf Deddf 2021 yng nghyswllt y mater hwn yw helpu'r cyhoedd i allu cael mynediad at systemau democrataidd lleol ac ymgysylltu â nhw. Mae cyfleustra cyfranogwyr a gweithrediad effeithlon awdurdodau perthnasol eu hunain yn bwysig ond anghenion y cyhoedd a ddaw yn gyntaf pan fydd y penderfyniadau hyn yn cael eu gwneud.
- 1.60 Efallai y bydd awdurdodau perthnasol yn dymuno gwneud cynlluniau penodol ar gyfer cyfarfodydd aml-leoliad lle mae nifer o gyfranogwyr yn yr un gofod ffisegol, tra bod eraill yn ymuno drwy ddull o bell. Yn yr un modd, gall fod angen gwneud darpariaethau i ganiatáu i bobl arsylwi'n gorfforol, neu drwy ddull o bell, neu'r ddau.
- 1.61 Nid oes unrhyw ofyniad i bob cyfarfod gael ei gynnal yn yr un ffordd bob tro y mae'n cyfarfod. Er enghraifft, gallai awdurdod benderfynu cynnal rhai cyfarfodydd yn gyfan gwbl o bell ac eraill fel cyfarfodydd aml-leoliad gyda nifer o'r aelodau yn bresennol yn y brif ystafell gyfarfod. Wrth bennu pa gyfarfodydd y gellir eu cynnal yn gyfan gwbl drwy ddulliau o bell a pha rai y gellir gwneud trefniadau ffisegol ar eu cyfer, gallai awdurdodau perthnasol ystyried:
- Amgylchiadau cyffredinol y cyfranogwyr. Gall anghenion a dewisiadau cyfranogwyr newid dros amser, a dylai fod hyblygrwydd mewn polisiâu i ganiatáu i'r trefniadau newid pan fydd hyn yn digwydd. Er enghraifft, gallai aelodau awdurdod benderfynu y dylai cyfarfod penodol ddigwydd wyneb yn wyneb yn bennaf neu o bell yn bennaf – ond drwy wneud hynny gallent

sicrhau bod y polisi'n dal yn ddigon hyblyg i newid y dull gweithredu hwn os bydd safbwyntiau'r cyfranogwyr yn newid;

- Y pwnc, a nifer y cyfranogwyr sy'n mynychu cyfarfodydd penodol. Gallai hyn ymwneud â'r materion cyffredinol sydd fel arfer yn cael eu trafod mewn pwyllgor penodol (neu gorff arall) yn hytrach na'r agenda benodol ar gyfer cyfarfod unigol;
- Yr angen i sicrhau bod cyfarfodydd yn gwbl hygyrch i gyfranogwyr gweithredol ac i sylwedyddion. Gall fod angen darpariaeth ffisegol ar gyfer hygyrchedd mewn rhai amgylchiadau;
- Yn gysylltiedig â hyn, ystyried a oes angen darpariaeth ffisegol ar gyfer oriel gyhoeddus, neu ar gyfer presenoldeb cyfranogwyr penodol, os yw'r rhan fwyaf o gyfranogwyr y cyfarfod yn ymuno drwy ddull o bell. Trafodir hyn yn fanylach o baragraff 1.114, Cynorthwyo sylwedyddion (gan gynnwys y cyhoedd) i gael mynediad at y cyfarfod a chymryd rhan ynddo;

1.62 Y gofyniad pennaf yw ystyried anghenion y cyhoedd, fel sylwedyddion ac fel cyfranogwyr.

1.63 Gall fod gan awdurdodau perthnasol bryderon am gydraddoldeb mynediad a chyfranogiad mewn cyfarfodydd aml-leoliad lle mae rhai cyfranogwyr yn yr un gofod ffisegol. Wrth ystyried y risgiau a'r amgylchiadau eraill, gallent bennu bod y cyfarfodydd, yn ddiodyn, yn digwydd naill ai'n gyfan gwbl drwy ddull o bell, neu, os yw nifer o'r cyfranogwyr yn ffafrio bod y cyfarfod yn cael ei gynnal wyneb yn wyneb, bod cymorth yn cael ei roi i'r holl gyfranogwyr fynychu'n gorfforol. Fodd bynnag, mae'n werth nodi eto na fydd awdurdodau perthnasol yn gallu ei gwneud yn ofynnol i'r holl gyfranogwyr fynychu'n gorfforol yn yr amgylchiadau hyn.

1.64 Pan fo awdurdod perthnasol yn penderfynu y bydd trefniadau ffisegol yn cael eu gwneud ar gyfer cyfarfodydd penodol neu fathau o gyfarfodydd, bydd angen i bolisi cyfarfodydd aml-leoliad bennu beth fydd y trefniadau hynny. Gallent gynnwys:

- Trefnu bod ystafell gyfarfod ar gael sy'n hygyrch i'r cyhoedd, ynghyd â darparu oriel gyhoeddus ffisegol (ac oriel i'r wasg);
- Trefnu bod cymorth proffesiynol ar gael yn yr ystafell, neu drwy ddull o bell. Gall hyn fod yn gymorth TG neu'n gefnogaeth gymorth llywodraethu/clercio;

1.65 Hyd yn oed os bydd pob un o'r cyfranogwyr yn ymuno â'r cyfarfod o leoliad arall, efallai y bydd awdurdod perthnasol yn dal i fod eisiau darparu man corfforol i aelodau'r cyhoedd wyllo'r trafodion a chymryd rhan. Caiff hyn sylw o baragraff 1.114.

Hygyrchedd a chyfranogiad

- 1.66 Efallai bydd rhai cyfranogwyr yn dymuno ymuno â chyfarfodydd o leoliad arall yn rheolaidd – am fod ganddynt gyfrifoldebau gwaith neu ofalu sy'n ei gwneud yn anodd mynychu cyfarfodydd yn gorfforol. Gall fod yn well gan rai cyfranogwyr gyfarfodydd ffisegol. Gall fod gan gyfranogwyr nodweddion gwarchoddedig, neu amgylchiadau sy'n cyfyngu ar eu gallu i gymryd rhan ar-lein, a/neu sy'n ei gwneud yn ofynnol i ddarpariaethau penodol gael eu gwneud ar gyfer presenoldeb corfforol. Mae'r un anghenion yn debygol o fod yn berthnasol i sylwedyddion. Bydd angen gofal arbennig i ystyried anghenion cyfranogwyr untro, yn arbennig os ydynt yn aelodau o'r cyhoedd yn hytrach nag yn swyddogion cyflogedig yn yr awdurdod neu'n gyfranogwyr rheolaidd mewn cyfarfodydd sydd (er enghraifft) yn aelodau.
- 1.67 Gall cyfarfodydd aml-leoliad lle mae rhai neu'r rhan fwyaf o'r cyfranogwyr yn bresennol mewn un lleoliad beri heriau yn ymwneud â hygyrchedd a chynhwysiant. Bydd angen i'r rheini sy'n bresennol mewn ystafell bwyllgor allu cymryd rhan ar yr un telerau â'r rheini sy'n cymryd rhan mewn lleoliadau eraill. Gall hyn fod yn anodd os yw rhai cyfranogwyr yn gallu clywed, ond yn methu gweld, cyfranogwyr eraill. Ar gyfer y mathau hyn o gyfarfodydd, mae perygl y bydd y rheini nad ydynt yn bresennol yn gorfforol mewn ystafell yn chwarae llai o ran yn y drafodaeth. Gallai'r bobl hyn gael eu "hanghofio" gan y rheini sy'n bresennol yn gorfforol. I gadeirydd, mae dilyn arwyddion gweledol gan y rheini sy'n yr un ystafell, a'r rheini sy'n ymuno o leoliadau eraill, yn debygol o fod yn heriol. Bydd angen meddwl am hyn, yn arbennig os yw'r cadeirydd yn ymuno o leoliad arall.

Llwyfannau cyfarfodydd aml-leoliad

- 1.68 ***Mae cyfarfodydd aml-leoliad yn gofyn am dechnoleg ychwanegol ac mae hyn yn golygu bod goblygiadau o ran gallu awdurdod i gaffael a defnyddio'r dechnoleg hon yn effeithiol. Mae dod o hyd i'r llwyfan cywir a'i ddefnyddio yn rhan bwysig o wneud cyfarfodydd yn hygyrch ac yn dryloyw, ac mae'n gwneud busnes awdurdodau perthnasol yn fwy atebol i'r cyhoedd.***
- 1.69 Nid yw'r canllawiau hyn yn argymhell unrhyw gynnyrch penodol. Mae awdurdodau perthnasol wedi gwneud, a byddant yn gwneud, eu trefniadau eu hunain yn unol â'u polisiau TG a chaffael. Efallai, er enghraifft, y bydd awdurdodau perthnasol yn dymuno archwilio cyfleoedd caffael ar y cyd. Bydd yn ddefnyddiol i awdurdodau perthnasol sy'n caffael ddeall sut y mae'r farchnad ar gyfer y cynnyrch hyn wedi esblygu, a'r angen i gadw mewn cysylltiad ag awdurdodau eraill i rannu profiadau.

1.70 Yn benodol, dylai unrhyw gynnyrch, neu gyfuniad o gynhyrchion, ddarparu:

- Y gallu i gyfranogwyr gael eu henwi / labelu er mwyn i bobl eraill allu eu hadnabod yn hawdd;
- Y gallu i gyfranogwyr a sylwedyddion allu ymuno drwy ffôn symudol, neu dabled, heb golli gweithrediad sylweddol;
- Y gallu i ddarparu cyfieithu ar y pryd. Dylai awdurdodau perthnasol sicrhau eu bod yn defnyddio llwyfan cyfarfod sy'n darparu ar gyfer cyfieithu ar y pryd a bod yr aelodau'n gyfforddus yn ei ddefnyddio;
- Y gallu i recordio a darlledu'r cyfarfod ac i'r cyfranogwyr a'r sylwedyddion wybod pryd y mae recordio a darlledu yn digwydd;
- Y gallu i ychwanegu capsiynau neu isdeitlau, naill ai'n fyw (a allai fod wedi'i awtomeiddio yn rhannol neu'n llawn) neu drwy olygu ar ôl i'r cyfarfod gael ei gynnal;
- Cyfleuster "sgwrsio" (yr ydym yn trafod ei ddefnydd o baragraff 1.96), sy'n weladwy i gyfranogwyr y cyfarfod yn unig, ac y gall trefnydd y cyfarfod ei ddiffodd os oes angen;
- Mesurau diogelwch digonol i sicrhau na all personau heb awdurdod gael mynediad at y cyfarfod, ac i sicrhau y gellir cael gwared ar bersonau heb awdurdod o'r cyfarfod lle y bo angen;
- Rhyngwyneb defnyddiwr sy'n reddfod ac yn hawdd ei ddeall.

1.71 **Bydd ffactorau eraill yn cynnwys:**

- Trefniadau lle mae cyfarfodydd ar y cyd yn cael eu cynnal rhwng awdurdodau perthnasol sydd, yn ddiodyn, yn defnyddio llwyfannau gwahanol;
- Trefniadau ar gyfer adegau pan geir anawsterau technolegol;
- Darpariaeth ar gyfer pleidleisio electronig.

1.72 Efallai bydd awdurdodau perthnasol yn dymuno ymgynghori â chyfranogwyr a sylwedyddion er mwyn sicrhau bod y trefniadau TG yn gweithio iddynt hwy, a bod y dechnoleg yn golygu bod cyfarfodydd aml-leoliad mor hygyrch ag y gallent fod.

Hysbysiadau, agendâu, adroddiadau a darparu ar gyfer materion esempt

1.73 ***Ynghyd â chyfarfodydd aml-leoliad, bydd angen i awdurdodau perthnasol barhau i gyhoeddi hysbysiad ynghylch galw cyfarfodydd, a gwneud trefniadau ar gyfer cyhoeddi agendâu ac adroddiadau, ar-lein. Mae problemau a chyfleoedd fel ei gilydd yn gysylltiedig â hyn.***

- Tryloywder ynghylch rhaglenni gwaith cyrff sydd wedi'u cynnwys yn y rheolau hyn. Fel arfer, disgwylir i agendâu a phapurau gael eu cyhoeddi dri diwrnod gwaith clir cyn cyfarfodydd (ac mae manylion gofynion hysbysiadau wedi'u cynnwys yn fanylach yn yr adran isod), ond gallai awdurdodau perthnasol ddymuno ystyried sut gellir bodloni buddiannau tryloywder a hygyrchedd drwy hysbysu ynghylch eitemau arfaethedig yr agenda yn gynt – drwy raglenni gwaith mwy hygyrch ac amlwg a thrwy roi sylw i welededd a chywirdeb amserlen o benderfyniadau i ddod;
- Trefniadau i sicrhau y gellir cyfeirio'r rheini sy'n gwylio darllediad yn hawdd at yr agenda, yr adroddiadau ac (yn achos cyfarfodydd wedi'u recordio) y cofnodion, ac at unrhyw ddogfennau cefndir perthnasol;

1.74 Mae manylion llawn y gofynion hysbysu ar gyfer cyfarfodydd (a gofynion ffurfiol eraill ar gyfer cyhoeddi agendâu, adroddiadau a chofnodion) i'w gweld yn Rhan 5A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 ac atodlen 12 iddi).

1.75 Prif amcan y diwygiadau hyn i'r fframwaith cyfreithiol presennol yw dileu'r gofyniad i greu gwaith papur ar ffurf copi caled yn ymwneud â chyfarfodydd ffurfiol (ac eithrio un neu ddau ddiben penodol), a'i gwneud yn ofynnol i awdurdodau perthnasol sicrhau bod gwybodaeth ffurfiol ar gael yn electronig, ar eu gwefan.

1.76 Gellir crynhoi'r trefniadau newydd fel a ganlyn:

Hysbysu am gyfarfodydd

- Rhaid cyhoeddi hysbysiad cyhoeddus am bob cyfarfod ar wefan yr awdurdod perthnasol o leiaf dri diwrnod clir cyn y cyfarfod (ar yr adeg y caiff ei alw, os caiff ei alw ar rybudd byrrach);
- Rhaid i'r hysbysiad gynnwys manylion sut i gael mynediad at y cyfarfod os yw'n cael ei gynnal drwy ddull o bell yn unig, a lleoliad cynnal y cyfarfod os yw'n digwydd wyneb yn wyneb yn rhannol neu'n gyfan gwbl;
- Mae gofynion hysbysu yn gymwys hefyd os yw cyfarfod ffurfiol yn digwydd nad yw'n agored i'r cyhoedd. Yma, mae angen hysbysu am amser y cyfarfod, y ffaith ei fod yn cael ei gynnal drwy ddull o bell, ac nad yw'n agored i'r cyhoedd.

1.77 Fel arfer, byddai hysbysiadau am gyfarfodydd yn cael eu darparu ar wefan awdurdod; mae awdurdodau perthnasol hefyd yn gallu gwneud trefniadau i hysbysiadau gael eu hanfon at aelodau, a phobl â diddordeb drwy danysgrifiad, yn awtomatig wrth lanlwytho papurau'r agenda. Gall awdurdodau hefyd wneud defnydd o'r cyfryngau cymdeithasol i gyhoeddi hysbysiad (er na fydd hysbysiad ar y cyfryngau cymdeithasol yn cyfrif fel hysbysiad at ddibenion y ddeddfwriaeth).

Agendâu ac adroddiadau

- Rhaid cyhoeddi'r agenda a'r adroddiadau ar gyfer cyfarfodydd cyhoeddus (gan gynnwys adroddiadau hwyr);
- Mae angen i agendâu papur fod ar gael i aelodau o'r cyhoedd sy'n mynychu cyfarfodydd a gynhelir wyneb yn wyneb yn rhannol wyneb;
- Rhaid i bapurau cefndir yn ymwneud â chyfarfodydd awdurdodau perthnasol gael eu cyhoeddi'n rhagweithiol bellach ar wefan, yn hytrach na bod ar gael yn unig (er, mewn amgylchiadau eithriadol, os nad yw'n ymarferol gwneud hyn, rhaid iddynt fod yn agored i gael eu harchwilio'n gyhoeddus). Mae hwn yn newid pwysig; mae'n cynnwys gwneud dogfennau penodedig a fyddai efallai wedi cael eu cyhoeddi ar gais yn unig o'r blaen, yn gyhoeddus yn awtomatig. Bydd angen felly i awdurdodau perthnasol feddwl yn ofalus am y ffordd y caiff papurau cefndir eu nodi, eu cynhyrchu a'u paratoi i gael eu cyhoeddi;
- Trafod busnes di-bapur yn gyffredinol. Mae cyfarfodydd aml-leoliad yn debygol o fod yn ddi-bapur. Mae deddfwriaeth bellach yn nodi y dylai gwybodaeth ffurfiol yn ymwneud â chyfarfodydd gael ei chyhoeddi ar wefan awdurdod, gan ddileu'r gofyniad am ddeunydd copi caled i'w roi i'r cyhoedd.

Materion esempt

- 1.78 Bydd angen i gyrff sydd wedi'u cynnwys yn y ddeddfwriaeth allu ystyried materion esempt yn breifat. Mae materion esempt yn bethau nad oes hawl gan awdurdod perthnasol eu cyhoeddi am eu bod yn gyfrinachol. Gall hyn fod am amrywiaeth o resymau, sy'n cael eu nodi yn atodlen 12A i Ddeddf Llywodraeth Leol 1972. Yn aml bydd agendâu ag eitemau esempt yn cael eu rhannu'n ddwy ran: Rhan I, a gynhelir yn gyhoeddus, a Rhan II, a gynhelir yn breifat.
- 1.79 Pan fydd awdurdod perthnasol yn dewis darlledu cyfarfod, dylid sefydlu galwad ar wahân ar y llwyfan ar-lein, ar wahân i'r alwad a ddefnyddir ar gyfer darlledu, ar gyfer y rheini sy'n cymryd rhan mewn cyfarfod drwy ddull o bell. Mae hyn yn lleihau'r risg o wneud deunydd esempt yn gyhoeddus drwy amryfusedd, drwy ei ddarlledu. Gellir gadael yr alwad gyhoeddus, wreiddiol yn agored a gall barhau i ddarlledu (gyda sleid briodol i hysbysu gwylwyr bod y pwyllgor neu'r corff mewn sesiwn breifat), er mwyn i'r cadeirydd a chyfranogwyr eraill allu dychwelyd i gau'r cyfarfod yn ffurfiol, neu am fusnes pellach. Bydd hyn yn caniatáu i awdurdodau perthnasol egluro i'r sylwedyddion beth sy'n digwydd, a pham.
- 1.80 Dylid trin gwybodaeth a roddir i gyfranogwyr sy'n cynnwys materion esempt yn yr un ffordd ag ar gyfer cyfarfodydd wyneb yn wyneb. Gan ystyried y bydd

gwybodaeth yn cael ei rheoli'n electronig yn ddiodyn bellach, yn unol â'r trefniadau ar gyfer hysbysu ac agendâu a amlinellwyd uchod, efallai bydd awdurdodau perthnasol am sicrhau bod rhybuddion mwy amlwg yn cael eu rhoi ar ddeunydd esempt. Neu gallent ystyried a ellid defnyddio lliw gwahanol i gefndir deunydd o'r fath er mwyn adlewyrchu'r ffaith fod deunydd esempt ar ffurf mewn copi caled fel arfer yn cael ei argraffu ar bapur lliw gwahanol am y rheswm hwn. Wrth wneud hynny, bydd angen i awdurdodau perthnasol feddwl am anghenion hygyrchedd cyfranogwyr (o ran cyferbyniad lliwiau, er enghraifft).

Arloesi o ran y ffordd y caiff agendâu a gwaith papur eu cynhyrchu a'u cyflwyno

- 1.81 Mae dileu'r gofyniad cyffredinol i ddarparu gwybodaeth ar gopi caled yn ddiodyn yn cyflwyno'r posibilrwydd ar gyfer mwy o arloesi a chreadigrwydd. Nid arloesi er ei fwyn ei hun yw hyn, ond arloesi gyda'r nod o gynnwys y cyhoedd yn well yng ngwaith awdurdodau perthnasol. Bydd pobl leol yn gallu dilyn ac olrhain y ffordd y cynhelir trafodaethau, ac y gwneir penderfyniadau, ar-lein yn gyfan gwbl. Bydd rhoi'r gorau i ddefnyddio hysbysiadau copi caled yn galluogi awdurdodau perthnasol i arbrofi â'r defnydd o dechnoleg er mwyn ei gwneud yn haws dilyn y broses benderfynu, yn enwedig.
- 1.82 Efallai bydd awdurdodau perthnasol am ystyried hefyd sut y gallai gwybodaeth fod yn fwy hygyrch drwy ddefnydd creadigol o systemau rheoli cynnwys pwyllgorau i gyflwyno gwybodaeth yn wahanol – er enghraifft, drwy symud i ffordd o greu "pecynnau adroddiadau agendâu" fel PDF unigol a thuag at ffeiliau a fformatau ffeiliau mwy hygyrch, sydd o gymorth i aelodau, cyfranogwyr eraill cyfarfodydd ac aelodau o'r cyhoedd i ymgysylltu mewn busnes ffurfiol. Gallai hyn gynnwys meddwl am y ffordd y caiff cofnodion eu drafftio a'u cyflwyno, gan ddarparu dolenni at yr adroddiadau sy'n cael eu trafod, a hefyd gyda'r adran berthnasol o recordiad neu ddarllediad y cyfarfod os yw hynny'n berthnasol.

Archifo copïau caled

- 1.83 Dylai awdurdodau perthnasol, fodd bynnag, ystyried anghenion archifo. Mae'n arfer cyffredin i awdurdodau perthnasol gadw a rhwymo, neu storio mewn ffordd arall at ddibenion hanesyddol, gopïau caled o gofnodion trafodion ffurfiol yr awdurdod. Mae rhwymedigaeth bod gwybodaeth ffurfiol yn cael ei chadw am gyfnod o chwe mlynedd, er yr ystyrir ei bod yn arfer da gwneud hynny am gyfnod amhenodol.

- 1.84 Mae archifo yn debygol o fod yn bosibl ac yn angenrheidiol ar gyfer dogfennau electronig – agendâu, adroddiadau, cofnodion, papurau cefndir a gwybodaeth arall sy'n bwysig i ymchwilyr, haneswyr neu bobl eraill i ddeall sut y mae penderfyniadau wedi cael eu gwneud. Bydd angen i awdurdodau perthnasol feddwl sut y maent yn datblygu systemau er mwyn sicrhau bod deunydd sy'n cael ei greu'n bennaf, neu'n gyfan gwbl electronig, yn cael ei archifo.

Presenoldeb mewn cyfarfodydd

- 1.85 ***Mae cyfarfodydd aml-leoliad yn peri heriau ychwanegol o ran presenoldeb mewn cyfarfodydd. Mae'n bwysig o ran uniondeb gweithdrefnau pleidleisio a chofnodion presenoldeb bod disgwyliadau a gweithdrefnau yn glir.***
- 1.86 Dylai trefniadau cyfarfodydd a/neu'r polisi cyfarfodydd ei gwneud yn glir pryd yr ystyrir bod cyfranogwr yn "bresennol". Mae amrywiaeth o amgylchiadau lle y gallai hyn fod yn broblem – er enghraifft, wrth gynnal pleidleisiau. Efallai na fydd trefniadau cyfarfodydd yn ymwneud â manylion y problemau hyn (ac eraill) am na ellir rhagweld pob math o amgylchiadau ymlaen llaw. Mae penderfyniadau lleol yn bwysig yma.
- 1.87 Yn hytrach, dylai'r Swyddog Monitro a/neu'r swyddog llywodraethu sy'n bresennol mewn cyfarfod allu defnyddio egwyddorion y cytunwyd arnynt i roi cyngor cyson i gadeirydd ynghylch a ddylid ystyried bod cyfranogwr yn "bresennol" neu beidio.
- 1.88 Mae hyn yn arbennig o bwysig ar gyfer cynnal pleidleisiau ond mae hefyd yn berthnasol ar gyfer cymryd rhan mewn cyfarfodydd yn fwy cyffredinol.
- 1.89 Gallai amgylchiadau penodol gynnwys:
- Problemau cysylltu. Gall y cysylltiad wanhau, gan ei gwneud yn anodd i rai cyfranogwyr ddilyn dadleuon a thrafodaethau. Gall hefyd amharu ar ffrwd darllediad, os yw'r awdurdod wedi dewis darlledu'r cyfarfod. Efallai na fydd colli cysylltiad yn amlwg ar unwaith i eraill sy'n bresennol. Gallai rhai pwyllgorau neu gyrff ddatrys materion drwy fynegi cydsyniad cyffredinol yn hytrach na phleidlais galw enwau, sy'n golygu y gallai rhai cyfranogwyr golli'r cyfle i fynegi anghytundeb o dan yr amgylchiadau hyn;
 - Gallai cyfranogwyr mewn cyfarfodydd sy'n ymuno drwy ddull o bell ar fideo analluogi'r fideo er mwyn sefydlogi eu cysylltiad neu am fod digwyddiadau yn eu lleoliad wedi amharu arnynt dros dro – gall fod yn aneglur a yw rhai cyfranogwyr yn bresennol neu beidio.
 - Pan fo cyfranogwr yn yr "ystafell aros" ar lwyfan ar-lein. Yma, ni fydd y cyfranogwyr fwy na thebyg yn cael eu hystyried yn "bresennol" am nad yw

pobl eraill yn gallu eu gweld na'u clywed, am na fyddant yn methu gweld a chlywed pobl eraill ac am y byddant yn methu chwarae unrhyw ran weithredol yn y cyfarfod. Gallai'r un peth fod yn berthnasol i gyfranogwyr sydd ond yn gwylio darllediad fel sylwedydd.

- 1.90 Rhoddir y rhestr hon fel enghraifft; bydd angen i awdurdodau unigol wneud y penderfyniadau ar y pwyntiau hyn sy'n iawn iddyn nhw, ac y maent yn hyderus eu bod yn bodloni anghenion y gyfraith ac anghenion a disgwyliadau pobl leol o ran y ffordd y mae democratiaeth leol yn cael ei chyflawni.
- 1.91 Gallai awdurdodau perthnasol benderfynu y gallai swyddog sicrhau presenoldeb parhaus mewn cyfarfod drwy ofyn i'r cyfranogwyr ysgrifennu "yma" neu air neu ymadrodd tebyg, yn sgwrs y cyfarfod ar ddechrau pob eitem sylweddol, fel yr awgrymir o baragraff 1.96, Cynorthwyo cyfranogwyr i allu cymryd rhan weithredol yn y cyfarfod. Gallai hyn hefyd fod yn ffordd o wirio presenoldeb cyn pleidlais, fel yr awgrymir o baragraff 1.141, Cynnal pleidleisiau.

Tynnu enwau aelodau â buddiant rhagfarnus yn ôl

- 1.92 Os yw cyfranogwr wedi datgan buddiant rhagfarnus mewn eitem, bydd angen i'r unigolyn adael y cyfarfod am hyd yr eitem berthnasol. Yr awdurdod fydd yn penderfynu ar natur buddiant ac a yw'n rhagfarnus ai peidio.
- 1.93 Ar gyfer cyfarfod wyneb yn wyneb, mae'n arferol fel arfer i gyfranogwr sy'n datgan buddiant o'r fath adael yr ystafell yn gyfan gwbl tra bod trafodaeth yn cael ei chynnal, oherwydd y gellid ystyried bod presenoldeb parhaus yr unigolyn hwnnw yn dylanwadu ar gamau gweithredu'r awdurdod.
- 1.94 Pan fo cyfranogwr yn ymuno drwy ddull o bell, ac wedi datgan buddiant rhagfarnus, dylai adael y cyfarfod neu gael ei droi allan o'r cyfarfod drwy gydol yr adeg y bydd yr eitem honno'n cael ei thrafod. Dylai cyfranogwyr eraill, fodd bynnag, fod yn ymwybodol y bydd y cyfranogwr yn dal i allu arsylwi ar y darllediad o'r cyfarfod. Gallai awdurdodau perthnasol geisio cynnwys gofyniad yn eu polisiau a'u trefniadau cyfarfodydd bod cyfranogwyr â buddiant rhagfarnus yn cytuno i beidio ag arsylwi ar ddarllediad am y rhesymau a nodir uchod, er ein bod yn nodi nad oes unrhyw ffordd benodol o blismona'r gofyniad hwn ac y gellid ystyried bod hyn yn rhy gyfyngol.
- 1.95 Unwaith y bydd y mater wedi'i drafod, dylai'r clerch neu swyddog cymorth y pwyllgor hysbysu'r cyfranogwr perthnasol ar unwaith er mwyn i a'r unigolyn allu

ailymuno â'r cyfarfod, ac ni ddylai'r cyfarfod fynd yn ei flaen hyd nes ei fod wedi ailymuno (neu dylid nodi nad yw'n bresennol ar gyfer unrhyw eitemau pellach).

Cymorth yn ystod cyfarfodydd

- 1.96 ***Fel arfer, bydd angen rhoi cymorth a chyngor i gyfranogwyr cyfarfodydd aml-leoliad, gan amlaf yn ymwneud â materion gweithdrefnol. Bydd angen i'r cyfranogwyr (yn arbennig cadeirydd y cyfarfod) ganfod ffordd briodol o geisio a chael y cyngor hwn er mwyn sicrhau bod y cyfarfod yn rhedeg yn llyfn.***
- 1.97 Bydd gan lwyfannau ar-lein a ddefnyddir gan awdurdodau perthnasol i alw cyfarfodydd aml-leoliad gyfleuster "sgwrsio" fel arfer. Bydd y cyfleuster sgwrsio yn ffordd ddefnyddiol o rannu cyngor a rheoli busnes y cyfarfod, ond gall fod yn agored i gamddealltwriaeth.
- 1.98 Dylai polisïau cyfarfodydd esbonio sut y bydd y cyfleuster hwn yn cael ei ddefnyddio a beth yw ei statws o ran cofnodion cyfarfodydd. Gallai rhai awdurdodau perthnasol ystyried ei bod yn synhwyrol gwahardd defnydd o'r cyfleuster sgwrsio yn gyfan gwbl, naill ai ym mhob cyfarfod neu mewn rhai cyfarfodydd penodedig.

Manteision cyfleuster sgwrsio

- Mae'n caniatáu i gyngor gael ei roi gan swyddogion llywodraethu heb amharu ar y cyfarfod;
- Mae'n caniatáu i'r cadeirydd "baratoi" a chydabod ceisiadau gan aelodau o'r pwyllgor i gyfrannu heb amharu ar lif y cwestiynau;
- Mae'n caniatáu i'r aelodau fynegi cydsyniad neu gytuno â chyfranogwr arall yn gyffredinol, neu â chynnig i ddatrys mater penodol, mewn ffordd sy'n rhoi hyder i'r cadeirydd barhau (er y byddai angen i'r cadeirydd gydnabod ar lafar y ffaith bod cydsyniad wedi'i roi yn y ffordd hon er mwyn tryloywder);
- Mae'n caniatáu i'r cadeirydd neu'r cleric wirio a yw aelod penodol yn dal yn "bresennol", fel yr amlinellir o baragraff 1.141.

Anfanteision cyfleuster sgwrsio

- Gellid ystyried ei fod yn tanseilio tryloywder y cyfarfod;
- Gall fod risg o dynnu sylw'r cyfranogwyr;
- Risg bod y cyfranogwyr yn defnyddio'r sgwrs i gyfathrebu'n bersonol, a bod y cyfathrebu hwn, drwy amryfusedd, yn dod yn amlwg i'r cyfranogwyr eraill a'r cyhoedd;

- Risg y bydd sgwrs yn cynnwys sôn am y materion sy'n cael eu trafod heb fod y drafodaeth honno yn weladwy i eraill, neu ddim yn cael ei chofnodi'n gywir. Gall fod angen i bolisiau cyfarfodydd aml-leoliad benderfynu ar statws deunydd sy'n cael ei gofnodi yn y sgwrs, ac a ellir ei ddefnyddio gan y clerc i gynorthwyo'r gwaith o baratoi cofnodion;
- Risg y bydd y sgwrs yn troi'n lle ar gyfer mân-sgwrsio cyffredinol.

1.99 Bydd angen i'r cyfleuster sgwrsio fel arfer gael ei gyfyngu i'r cyfranogwyr a'r swyddog llywodraethu, ond dylai'r cyfranogwyr drin y sgysiau fel pe baent yn digwydd yn gyhoeddus.

1.100 Gallai'r cyfranogwyr benderfynu defnyddio WhatsApp neu lwyfannau negeseua eraill i gyfathrebu yn ystod y cyfarfod. Nid yw'r llwyfannau hyn o fewn rheolaeth yr awdurdod, a dylid eu defnyddio'n ofalus.

Trefniadau cymorth gan swyddogion

1.101 Bydd cyfarfodydd gwahanol yn gofyn am fathau gwahanol o gymorth gan swyddogion llywodraethu, ac eraill. Yn y tymor byr, wrth i awdurdodau perthnasol addasu i gyfarfodydd aml-leoliad (ac, yn arbennig, addasu i gyfarfodydd lle y gallai rhai ymuno drwy ddull o bell a rhai'n gorfforol) gall fod angen meddwl am yr angen am gymorth ychwanegol. Maes o law, bydd ymgwyfarwyddo a magu hyder gyda systemau newydd (a hyfforddiant a datblygiad ar gyfer swyddogion a chyfranogwyr fel ei gilydd) yn lleihau'r angen hwn.

1.102 Bydd angen i bolisiau cyfarfodydd aml-leoliad nodi'r math a lefel y gefnogaeth sy'n angenrheidiol ar gyfer cyfarfodydd penodol, a'r amgylchiadau lle gellir darparu cefnogaeth drwy ddull o bell a lle y gallai fod angen i swyddogion fod yn bresennol yn gorfforol.

Cynorthwyo cyfranogwyr i allu cymryd rhan weithredol yn y cyfarfod

1.103 ***Gall cyfarfodydd sy'n cael eu gwyllo'n fyw ac sydd ar gael i'w gwyllo'n ddiweddarach gael eu gwyllo gan gynulleidfa fawr a bod yn destun craffu gofalus gan y cyhoedd, gan gynnwys ar y cyfryngau cymdeithasol. Mae'n bwysig bod y cyfarfodydd hyn yn dangos llywodraethiant da a safonau ymddygiad uchel***

1.104 Bydd angen i bolisiau cyfarfodydd ystyried yr angen am ymddygiad da a safonau ymddygiad uchel. Bydd angen drafftio'r polisiau hyn yn ofalus er mwyn cyd-fynd yn agos â darpariaethau cyfansoddiadol eraill ar y materion hyn, fel y Cod Ymddygiad.

- 1.105 Mae egwyddorion ymddygiad da yn berthnasol i gyfarfodydd o unrhyw fath. Fodd bynnag, bydd rhai materion sy'n arbennig o berthnasol i gyfarfodydd aml-leoliad.
- 1.106 Mae'r materion isod yn arbennig o bwysig:
- Bod pobl yn glir ynghylch eu rolau a rolau pobl eraill, naill ai fel cyfranogwyr neu sylwedyddion. Rydym yn trafod hyn ymhellach yn yr adran isod;
 - Cydnabod bod cyfarfod o bell (a lle mae rhai, ond nid pob un, o'r cyfranogwyr yn mynychu o bell) yn gofyn am ddull gweithredu gwahanol i gyfarfod wyneb yn wyneb, o ran yr agenda ac ymddygiad;
 - Yr angen i feddwl yn ofalus am – a chynllunio ar gyfer – y ffordd y bydd pawb sy'n gysylltiedig â'r cyfarfod yn gallu cyfrannu'n weithredol;
 - Cael ffocws clir ar wir ganlyniad y cyfarfod.
- 1.107 Mae cyfranogwyr yn debygol o ddeall y gall cyfarfodydd ffurfiol fod yn "berfformiadol" yn aml – mae pobl mewn cyfarfod ffurfiol yn ymddwyn yn wahanol i'r ffordd y byddent yn ymddwyn fel arall, hyd yn oed os nad oes cynulleidfa. Mae presenoldeb corfforol pobl yn yr un lle yn cael effaith sylweddol ar ymddygiad. Gall ymddygiad sy'n teimlo'n normal pan fydd pawb yn bresennol yn gorfforol mewn ystafell gyfarfod – heclo, curo dwylo, a chodi pwyntiau o drefn ac yn y blaen – deimlo'n rhyfedd ac yn anarferol pan mae pawb neu'r rhan fwyaf o bobl yn ymuno drwy ddull o bell. Mae pobl a fu'n cymryd rhan mewn cyfarfodydd aml-leoliad yn ystod 2020 wedi sôn bod "awyrgylch" cyfarfodydd aml-leoliad yn wahanol.
- 1.108 Mae ymddygiad mewn mathau gwahanol o gyfarfodydd yn debygol o amrywio. Bydd pwyllgorau gwneud penderfyniadau yn edrych ac yn teimlo'n wahanol i bwyllgorau archwilio neu oruchwylio. Bydd deall y gwahaniaethau hyn mewn ymddygiad yn helpu i lywio'r ffordd y datblygir polisiau cyfarfodydd aml-leoliad, a sut y maent yn cysylltu â pholisiau yn ymwneud ag ymddygiad a safonau.
- 1.109 Nid yw hyn yn ymwneud ag ymddygiad yn unig yn ystyr gyfyng y gair; mae'n ymwneud â newid meddylfryd ynghylch faint o waith y mae'n bosibl ei wneud mewn cyfarfod aml-leoliad, a'r ffordd y gallai cyfarfodydd aml-leoliad ein helpu i gynllunio a gwneud gwaith yn wahanol.
- 1.110 Mae ymchwil a wnaed gan y Ganolfan Llywodraethiant a Chraffu yn 2020, a thystiolaeth bellach a wnaed i baratoi ar gyfer creu'r canllawiau hyn, yn amlygu'r angen am newid meddylfryd o ran cyfarfodydd lle mae pobl yn ymuno o leoliadau lluosog.

- Gallai fod angen cynllunio i wneud llai. Gall cyfarfodydd lle mae rhai o'r cyfranogwyr neu bob un ohonynt yn ymuno drwy ddull o bell redeg mor ddiraffferth â chyfarfodydd wyneb yn wyneb, ond nid yw pawb yr un mor gyfforddus a chyfarwydd â'r hyn sy'n dal yn ffordd newydd o weithio. Bydd cynllunio rhaglenni gwaith yn unol â hynny yn bwysig;
- Buddsoddi mewn paratoi. Yn nes ymlaen yn y canllawiau hyn rydym yn sôn am y ffordd y gall fod angen i gadeiryddion gynllunio er mwyn deall yn well yr hyn y gallai'r cyfranogwyr eraill fod am ei gael allan o gyfarfod. Mae hwn yn arfer da fwy na thebyg ar gyfer pob cyfarfod, ond bydd yn arbennig o berthnasol ar gyfer rhai aml-leoliad;

1.111 Mae ymddygiad, a disgwyliadau yn ymwneud â chyfarfodydd a'r ffordd y mae busnes yn cael ei gyflawni yn y cyfarfodydd hynny yn eithriadol o bwysig i wneud y cyfarfodydd hynny yn effeithiol. Bydd cyfranogwyr mewn cyfarfodydd aml-leoliad ac eraill sy'n gysylltiedig â rheoli a chynorthwyo'r cyfarfodydd hyn wedi dod i arfer â threfnu cyfarfodydd o'r fath yn ystod y pandemig. Mae drafftio trefniadau a pholisïau cyfarfodydd yn rhoi'r cyfle i feddwl, yn gyson, am y ffordd y mae angen i ddealltwriaeth o ffactorau ymddygiad gael ei phlethu i mewn i'r systemau hyn.

1.112 Mae ymddygiad cadarnhaol yn ymwneud â hyder hefyd, a fydd yn datblygu wrth i gyfranogwyr gael eu cefnogi'n iawn i chwarae rôl weithredol a chynhyrchiol yn y cyfarfodydd y maent i gymryd rhan ynddynt. Bydd gan awdurdodau perthnasol ymdeimlad o anghenion cymorth y cyfranogwyr yn barod, ond mae sefydlu trefniadau parhaol ar gyfer cyfarfodydd aml-leoliad yn gyfle i ailedrych ar y tybiaethau hynny sydd eisoes yn bodoli.

1.113 Mae rhai o'r materion perthnasol wedi'u rhestru isod. Mae'r rhain wedi'u hatgynhyrchu, ar ffurf ddiwygiedig, o ganllawiau Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru a gyhoeddwyd ddechrau 2020.

- Sicrhau bod gan gyfranogwyr fynediad at gyfarpar priodol. Cyfrifiadur pen desg neu liniadur â mynediad at gysylltiad band eang sefydlog fydd y ffordd orau o ymgysylltu. Bydd angen camera ar gyfranogwyr (os nad oes ganddynt liniadur â chamera ynddo) ac yn ddelfrydol dylent ddefnyddio clustffonau i osgoi sŵn cefndirol. Dylai awdurdodau perthnasol roi cyfarpar priodol i gyfranogwyr sy'n aelodau o'r awdurdod os nad oes ganddynt fynediad ato;
- Sicrhau bod cyfranogwyr yn gallu taclo problemau technegol sylfaenol cyn neu yn ystod cyfarfod – gan sicrhau eu bod yn gwybod sut i dewi a dad-dewi eu hunain, sut i chwarae a diffodd fideo, sut i wirio eu cysylltiad â'r rhyngwyd ac yn y blaen. Gall fod angen sicrhau hefyd bod staff TGCh neu bobl eraill wrth law i ddelio â materion technegol mwy difrifol;

- Sicrhau bod cyfranogwyr yn gwybod sut i ddefnyddio'r nodwedd codi a gostwng llaw, yn ogystal â'r arferion o ran tewi a dad-dewi'r sain wrth siarad – efallai na fydd y rheini sy'n ymuno ar ffôn symudol neu dabled yn gallu defnyddio'r nodwedd "codi llaw" ac felly gall fod angen i ddewisiadau amgen fod ar gael;
- Defnydd o'r cyfleuster sgwrsio, WhatsApp neu lwyfannau negeseua eraill. Trafodir hyn yn fanylach o baragraff 1.96;
- Sicrhau bod yr enwau sy'n cael eu harddangos yn gyson ac yn gywir, gyda rôl yr unigolyn wedi'i nodi'n glir: ee "Y Cyng. John Williams – Aelod o'r Pwyllgor " yn lle "iPhone John" neu "jw10881";
- Sicrhau bod gan gyfarpar sy'n cael ei ddefnyddio ddigon o bŵer neu ei fod wedi'i blygio i mewn i'r prif gyflenwad trydan;
- Sicrhau bod cyfranogwyr yn gallu gweld papurau yn hawdd (trafodwyd y gwaith o baratoi a chyflwyno gwaith papur yn fanylach o baragraff 1.73); gallai hyn gynnwys (er enghraifft) rhoi cyngor i gyfranogwyr ar y swyddogaeth snapio ffenestr ar ddyfais Windows:
<https://support.microsoft.com/en-us/windows/snap-your-windows-885a9b1e-a983-a3b1-16cd-c531795e6241>
- Yr angen i gyfranogwyr wirio'r amgylchedd o'u hamgylch cyn ymuno â chyfarfod – gwirio'r golau (gan nodi y gall golau dydd newid yn ystod cyfarfod), cefndir (sicrhau bod cefndiroedd yn gymharol niwtral ac nad ydynt yn arddangos gwybodaeth bersonol drwy amryfusedd – gall yr awdurdod roi cefndir corfforaethol neu gallai'r cyfranogwyr ddewis pylu eu cefndir) ac unrhyw amhariadau gweledol neu sŵn, gan ddistewi ffonau symudol a hysbysiadau ar y sgrin;
- Yr angen i wirio ymddangosiad personol – ni fydd angen gwisg ffurfiol fwy na thebyg ond dylai aelodau wisgo'r math o ddillad y byddent yn eu gwisgo pe byddent yn bresennol yn gorfforol mewn cyfarfod;
- Trefniadau ar gyfer paratoi – ymuno â'r cyfarfod bymtheng munud cyn iddo ddechrau a gwirio'r trefniadau sain a fideo;
- Cyfranogwyr yn cymryd, ar gyfer cyfarfod sydd i fod cael ei ddarlledu, bod y cyfarfod yn cael ei recordio a'i ddarlledu ar gyfer yr holl amser y maent ar yr alwad.

Cynorthwyo sylwedyddion (gan gynnwys y cyhoedd) i gael mynediad at y cyfarfod a chymryd rhan ynddo;

1.114 ***Er bod y potensial ar gyfer cynulleidfaoedd mwy yn rhoi cyfleoedd newydd i gymryd rhan, rhaid i gyfarfodydd aml-leoliad sicrhau bod trefniadau'n cael eu gwneud i'r cyhoedd gymryd rhan drwy gwestiynau a chyflwyniadau, er enghraifft. Dylai'r dull o gyflwyno cyfarfodydd aml-leoliad hefyd ystyried presenoldeb y cyhoedd fel cynulleidfa mewn ffyrdd newydd.***

1.115 Bydd defnyddio cyfarfodydd o bell yn eu gwneud yn fwy hygyrch yn gyffredinol – ond bydd angen i awdurdodau feddwl o hyd am anghenion sylwedyddion a chyfranogwyr fel ei gilydd. Gallai hyn gynnwys:

- Cynllun ffisegol ystafelloedd, a fydd yn cael ei effeithio gan y gofynion yn ymwneud â gwelededd y rheini sy'n ymuno drwy ddull o bell;
- Sut y bydd cyfranogwyr sy'n ymuno drwy ddulliau o bell yn cael eu harddangos ar sgrin neu sgriniau mewn lleoliad ffisegol.

Sicrhau bod sylwedyddion (gan gynnwys y cyhoedd) yn teimlo bod croeso iddynt

1.116 Mae cynghorau wedi canfod, yn ystod 2020, bod y defnydd cyffredinol o gyfarfodydd aml-leoliad wedi arwain at gynnydd sylweddol yn nifer y bobl sy'n gwylio cyfarfodydd.

1.117 Yn gyffredinol, bydd cyfarfodydd awdurdodau perthnasol yn gyfarfodydd sy'n digwydd yn gyhoeddus yn hytrach nag yn "gyfarfodydd cyhoeddus". Ni fydd gan aelodau o'r cyhoedd hawl awtomatig i annerch pwyllgorau neu gyrff eraill – er y gellir gwneud darpariaeth yn y cyfansoddiad iddynt wneud hynny; os felly gall sylwedyddion ddod yn gyfranogwyr.

1.118 Bydd rhai enghreifftiau lle bydd angen i'r bobl hynny a fyddai, fel arall, yn sylwedyddion, ymuno â chyfarfod fel cyfranogwyr gweithredol.

1.119 Pan fo unigolion yn aelodau o'r cyhoedd, bydd angen i'r cadeirydd neu swyddog wneud trefniadau i sicrhau eu bod yn gallu ymuno i gymryd rhan, a'u bod yn cael cymorth i wneud hynny.

1.120 Gall fod angen i bolisiau cyfarfodydd wneud darpariaethau penodol ar gyfer hyn.

Sicrhau bod aelodau o'r cyhoedd yn teimlo eu bod yn cael cymorth wrth gymryd rhan drwy ddull o bell

1.121 Mewn cyfarfod ffisegol, gallai swyddog gael cyfle i siarad yn dawel â pherson ymlaen llaw i leddfu unrhyw nerfau, a sicrhau ei fod fodlon â'r profiad ar ôl cyfrannu. Mewn cyfarfod aml-leoliad, efallai na fydd y cyfleoedd "meddal" hyn ar gyfer sgwrs a sicrwydd yn bodoli'n naturiol. Gall unigolion sy'n ymuno o'u cartrefi eu hunain ganfod eu bod ar alwad gyda hanner cant o ddieithriaid, gyda'r disgwyliad y byddant yn cyfrannu'n eglur, ac yna'n cael eu troi allan o'r alwad yn ddiseremoni pan fydd yr eitem yn dod i ben. Nid yw hyn yn ddelfrydol,

yn amlwg. Efallai y bydd awdurdodau perthnasol yn dymuno archwilio sut orau i gefnogi aelodau o'r cyhoedd sy'n ymuno â chyfarfodydd yn y ffordd hon.

Cyfarfodydd ffurfiol sydd hefyd yn gyfarfodydd cyhoeddus

- 1.122 Mae'n gyffredin i rai mathau o awdurdodau alw cyfarfodydd ffurfiol sydd wedi'u cynllunio i gynnwys y cyhoedd mewn trafodion.
- 1.123 Efallai mai cyfarfodydd ffurfiol fydd y rhain yn gyfreithiol, ond gall eu natur a'u hawyrgylch fod yn wahanol. Ni ddylai awdurdodau perthnasol osgoi cynnal y mathau hyn o gyfarfodydd am eu bod yn credu y bydd eu rheoli fel cyfarfodydd aml-leoliad yn gymhleth. Mae hyn hefyd yn wir am gyfarfodydd a gynhelir mewn lleoliadau yn y gymuned heblaw adeiladau arferol yr awdurdod, lle nad yw technoleg ar gyfer darlledu ac arddangos ar gael ar unwaith o bosibl.
- 1.124 Gall trefniadau cyfarfodydd gyfeirio'n benodol at y mathau hyn o gyfarfodydd a darparu ar eu cyfer.

Darparu ar gyfer protest ac anghytundeb

- 1.125 Efallai bydd angen i awdurdodau perthnasol hefyd ystyried sut gellir darparu ar gyfer protest ac anghytundeb y cyhoedd mewn cyfarfodydd aml-leoliad.
- 1.126 Gall protest fod yn anghyfleus (ac yn aflonyddgar), ond mae hefyd yn adlewyrchu hawl hanfodol sydd gan y cyhoedd. Os yw awdurdodau perthnasol yn cynnig cynnal busnes drwy gyfarfodydd aml-leoliad fel norm, ac yn arbennig lle nad oes modd i gyrff penodol gynnal llawer o fusnes, os unrhyw fusnes o gwbl, wyneb yn wyneb, gallai'r nodwedd hon o'r dirwedd ddemocrataidd leol fod mewn perygl; dylai trefniadau cyfarfodydd ystyried y nodwedd hon. Ni fydd yn briodol i awdurdod benderfynu y bydd yn galw cyfarfod yn gyfan gwbl o bell (heb i unrhyw fusnes gael ei gynnal wyneb yn wyneb) os mai'r prif reswm dros wneud hynny yw am y bydd yn dileu'r risg o embaras i'r awdurdod petai protest gyhoeddus, weladwy yng nghyffiniau'r cyfarfod.
- 1.127 Mae'n briodol, fodd bynnag, i awdurdod benderfynu y bydd yn galw pob cyfarfod fel mai drwy ddull o bell yn unig y gellir cael mynediad ato, cyhyd â bod goblygiadau hygyrchedd a chydraddoldeb y penderfyniad hwn wedi'u deall, ac ar yr amod nad yw disgresiwn yr awdurdod i wneud eithriadau i'r trefniadau hyn mewn achosion penodol yn cael ei lesteirio.
- 1.128 O baragraff 1.57, nodwyd yr angen i wneud trefniadau ffisegol ar gyfer cyfarfodydd penodol, hyd yn oed y rheini lle y gallai'r rhan fwyaf o'r cyfranogwyr fod yn ymuno drwy ddull o bell. Gallai hyn hefyd ddarparu'r cyfle

ar gyfer protest gyhoeddus, a allai ddigwydd mewn oriel gyhoeddus, a'i gwneud yn weledol i'r rheini sy'n cymryd rhan drwy ddull o bell.

- 1.129 Byddai hyn yn caniatáu i brotest gael ei ffrydio i mewn i gyfarfod sydd fel arall yn digwydd mewn lleoliadau lluosog, a gallai sicrhau bod pobl sy'n protestio fel hyn yn teimlo bod eu llais wedi cael ei glywed.

Cefnogi darlledu gan aelodau o'r cyhoedd

- 1.130 ***Gallai aelodau o'r cyhoedd neu'r wasg ddymuno ffilmio ar gyfer darlledu rhywfaint o'r cyfarfod neu'r cyfarfod cyfan yn syth neu yn y dyfodol.***

- 1.131 Yn achos cyfarfodydd aml-leoliad lle mae'r rhan fwyaf neu bob un o'r cyfranogwyr yn yr un lleoliad, gallai hyn gynnwys recordio ffrwd ddarlledu ar wahân ar gyfer ei golygu a'i darlledu yn nes ymlaen.

- 1.132 Ar gyfer cyfarfodydd lle mae rhai o'r cyfranogwyr neu bob un ohonynt yn mynychu'n gorfforol – gyda threfniadau ffisegol yn cael eu gwneud ar gyfer sylwedyddion – gallai aelodau o'r cyhoedd ac aelodau o'r wasg ddymuno defnyddio eu cyfarpar eu hunain ar gyfer recordio a darlledu.

- 1.133 Efallai bydd awdurdodau perthnasol yn dymuno ymgysylltu â'r wasg leol, a gwahodd safbwyntiau gan y cyhoedd ynghylch y ffordd y dylai eu trefniadau cyfarfodydd a'u polisiau ystyried y gofyniad i roi mynediad at y diben hwn. Mae'r ffordd y mae hyn yn gweithio yn debygol o fod yn wahanol i'r ffordd y byddai awdurdodau'n arfer cynorthwyo'r gweithgaredd hwn pan oedd cyfarfodydd yn "gyfan gwbl gorfforol". Gallai hyn gynnwys:

- Sicrhau bod cynllun yr ystafell wedi'i ddylunio i gynorthwyo recordiadau fideo (drwy ddarparu lle i bobl ffilmio trafodion heb rwystrau gweledol, er enghraifft);
- Sicrhau bod trefniadau chwyddo sain mewn ystafell bwyllgora yn caniatáu i'r trafodion gael eu recordio'n ddigonol drwy feicroffon allanol, neu ddarparu ffordd i aelodau o'r cyhoedd sy'n recordio gael y ffrwd sain ddarlledu, lle y bo'n berthnasol;
- Trefniadau ar gyfer lluniau o'r ystafell sy'n cynnwys aelodau o'r cyhoedd a phobl eraill yn y gynulleidfa. Mae cyfarfodydd pwyllgor yn digwydd yn gyhoeddus ac nid yw'r rheini sy'n mynychu yn gallu disgwyl preifatrwydd yn awtomatig na'r hawl i wrthwynebu recordio, ond gall fod amgylchiadau lle y gallai awdurdodau ddymuno meddwl am y ffordd y byddant yn sicrhau bod y rheini sy'n recordio yn canolbwyntio ar y trafodion ffurfiol;
- Bydd rhaid i awdurdodau gydymffurfio â deddfwriaeth diogelu data'r DU a'u polisiau diogelu data eu hunain o ran prosesu unrhyw recordiadau a wneir o gyfarfodydd. Gall diogelu data fod yn faes cymhleth o'r gyfraith,

ac argymhellir bod yr awdurdod yn ymgynghori â'i swyddog diogelu data i sicrhau cydymffurfiaeth;

- Trefniadau ar gyfer recordiad fideo a sain o naratif y person ei hun sy'n recordio a chyfweiliadau dwy ffordd gyda chyfranogwyr yn yr ystafell bwyllgora; gallai aelodau o'r wasg yn arbennig fod am ffilmio cyfweiliadau, darnau i'r camera a sefydlu lluniau o'r fan lle y mae'r cyfarfod yn digwydd, a dylai trefniadau fod ar waith i gynorthwyo hyn cyn ac ar ôl y cyfarfod, ac i sicrhau bod y rheini sy'n mynychu yn ymwybodol y gallai hyn fod yn digwydd.

Nid yw hon yn rhestr hollgynhwysfawr.

Cadeirio cyfarfodydd

- 1.134 ***Mae cadeirio cyfarfod aml-leoliad yn wahanol iawn i gadeirio cyfarfod wyneb yn wyneb. Bydd angen i gadeiryddion gael cymorth i gyflawni eu rôl mewn ffyrdd penodol. Bydd gwaith y cadeirydd yn arbennig o heriol os yw cyfarfod yn cael ei gynnal mewn man ffisegol gyda rhai o'r cyfranogwyr yn unig yn ymuno drwy ddull o bell.***
- 1.135 Mae'r egwyddorion cyffredinol canlynol ar gyfer cadeirio cyfarfodydd yn y cyddestun hwn wedi'u hatgynhyrchu a'u diwygio, o ganllawiau Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru a gyhoeddwyd yn ystod gwanwyn 2020, a chan ymgorffori canllawiau a luniwyd gan y Ganolfan Llywodraethiant a Chraffu ar gyfer cynghorau Cymru a Lloegr yr un pryd.
- 1.136 Mae gan gadeiryddion gyfrifoldeb penodol i baratoi ar gyfer y cyfarfod, a hynny fwy na thebyg mewn ffordd fwy cynlluniedig a phenodol nag a fyddai'n ofynnol ar gyfer cyfarfod wyneb yn wyneb. Gallai hyn gynnwys y cadeirydd yn ymgynghori â swyddogion, ac aelodau eraill o'r pwyllgor, i bennu:
- Beth yw cynnwys y cyfarfod, a diben a chanlyniadau posibl pob eitem ar agenda'r cyfarfod;
 - Pa wybodaeth a gwaith papur y bydd angen iddynt fod ar gael er mwyn cyflawni'r canlyniadau hyn;
 - A fydd yr aelodau neu gyfranogwyr eraill y cyfarfod am gyfrannu – a ble a sut y gall fod angen hwyluso cyfranogiad y cyhoedd;
 - Ble y gall fod angen cymorth penodol ar y bobl hyn er mwyn cymryd rhan yn y ffordd y maent yn dymuno.
- 1.137 Bydd angen i gadeiryddion ymgysylltu â'r holl gyfranogwyr hefyd (a allai gynnwys tystion allanol ac aelodau o'r cyhoedd neu bobl eraill â rôl i'w chwarae) er mwyn sicrhau bod dealltwriaeth dda ganddynt o'u rôl a'u dull o gymryd rhan. Trafodir hyn yn fanylach o baragraff 1.114.

1.138 Dylai cadeiryddion wneud y canlynol:

- Meddwl am hygyrchedd y cyfarfod i'r cyhoedd, ac a oes unrhyw bethau y gallant eu gwneud a fydd yn sicrhau bod sylwedyddion cyhoeddus yn cael eu croesawu a bod busnes yn cael ei esbonio mewn ffordd ddealladwy, gan gynnwys gweithrediad y cyfarfod aml-leoliad ei hun;
- Sicrhau eu bod wedi paratoi ar gyfer y cyfarfod yn logistaidd drwy fod yn ymwybodol pa aelodau a chyfranogwyr eraill a allai fod yn ymuno drwy ddull o bell. Os yw'r cadeirydd ei hun yn ymuno drwy ddull o bell tra bod cyfranogwyr eraill yn bresennol mewn ystafell bwyllgora, bydd angen cymryd camau penodol i baratoi, a nodir hyn o baragraff 1.57;
- Sicrhau cyn dechrau'r cyfarfod fod pawb yn gallu cael mynediad at y cyfarfod;
- Darparu sylwadau atgoffa o drefniadau a pholisïau'r cyfarfod, yn arbennig yn ymwneud ag ymddygiad, gan gynnwys rhywfaint o'r deunydd a nodir o baragraff 1.103 uchod. Gallai hyn gynnwys cyngor ar drefniadau pleidleisio (yn dibynnu ar y cyfarfod);
- Ar ddechrau'r cyfarfod, cyflwyno eu hunain, y pwyllgor, y swyddogion sy'n bresennol a chyfranogwyr eraill er mwyn sicrhau bod y rheini sy'n gwyllo neu'n gwrando ar ddarllediad yn ymwybodol pwy yw pwy;
- I osgoi siarad ar draws ei gilydd neu gyfnodau hir o ddistawrwydd, dylid gofyn i bob aelod yn eu tro am eu cyfraniad i eitem, yn seiliedig ar ddealltwriaeth o'r hyn y mae aelodau yn dymuno'i gyfrannu (fel yr archwiliwn ymhellach o baragraff 1.103);
- Gwirio o bryd i'w gilydd yn ystod y cyfarfod nad oes neb wedi'i 'gollï' oherwydd materion technegol, a darparu cymorth i aelodau sy'n wynebu heriau – yn hyn o beth, efallai bydd angen i gadeiryddion gael help swyddogion cymorth;
- Talu mwy o sylw nag arfer i fframio'r cyfarfod, gyda sylwadau atgoffa o ddiben pob eitem ar yr agenda a chrynhoi penderfyniadau a chymau gweithredu ar gyfer pob eitem ac eto ar ddiwedd y cyfarfod;
- Gwirio ar ddiwedd pob eitem ar yr agenda bod yr holl aelodau yn hapus eu bod wedi gallu cyfrannu, a sicrhau bod trefniadau pleidleisio y cytunwyd arnynt yn cael eu dilyn lle y bo'n berthnasol.

1.139 Bydd y “cydbwysedd” rhwng unigolion mewn ystafell, a'r rheini sy'n ymuno drwy ddull o bell, yn cael effaith sylweddol ar y ffordd y bydd busnes yn cael ei gyflawni. Mae hyn yn cysylltu'n ôl at y pwyntiau a wnaed yn yr adran gynharach ar ymddygiad. Mae'n debygol y bydd angen i gadeiryddion a'u swyddogion cymorth wybod ymlaen llaw pa aelodau a fydd yn mynychu'n gorfforol a pha rai a allai ymuno drwy ddull o bell. Ar gyfer cyfarfodydd â chymysgedd o drefniadau – yn arbennig os yw'r cadeirydd ei hun yn ymuno

drwy ddull o bell – mae cynllunio yn debygol o fod yn angenrheidiol. Gallai hyn gynnwys:

- Deall ysgogiad ac amcanion cyfranogwyr unigol yn ymwneud ag eitemau penodol ar yr agenda, a chael ymdeimlad o'r hyn y gallent fod am ei ddweud a'i ofyn;
- Nodi sut y gallai swyddog cymorth neu aelod arall dynnu eu sylw at aelod sy'n dymuno rhoi sylw o bell neu yn yr ystafell bwyllgora (bydd yn heriol fel arall i gadeirydd barhau i fod yn ymwybodol o'r rheini sy'n yr ystafell yn ogystal â'r rheini sy'n ymuno o bell);
- Cynllunio thema neu strwythur trafodaeth yn hytrach na gwahodd sylwadau yn gyffredinol, er mwyn sicrhau bod yr holl gyfranogwyr yn cael cyfle i gyfrannu;
- Briffio tystion ynghylch disgwyliadau;
- Sicrhau bod adroddiadau yn adlewyrchu'r setiau uchod o amgylchiadau.

1.140 Bydd cynllunio yn y modd hwn o fudd i unrhyw gyfarfod, nid yn unig y rheini lle mae cymysgedd o bresenoldeb wyneb yn wyneb ac o bell.

Cynnal pleidleisiau

1.141 ***Mae cyfarfodydd aml-leoliad yn peri heriau ychwanegol o ran cyfrif pleidleisiau. Bydd yr opsiynau a ddewisir yn dibynnu ar y llwyfan a ddewiswyd a'r hyn a ffefrir yn lleol.***

1.142 Gallai cyfranogwyr mewn cyfarfod ffurfiol benderfynu gwneud rhywbeth drwy gydsyniad cyffredinol, neu drwy bleidlais wedi'i chofnodi. Cyn y bleidlais, bydd angen i'r cadeirydd bennu bod holl aelodau'r corff yn dal i fod yn "bresennol", fel y nodir o baragraff 1.85.

1.143 Mae sawl opsiwn gwahanol o ran cofnodi pleidleisiau:

- Galw rhestr ar lafar o enwau'r cyfranogwyr hynny sydd â hawl i bleidleisio ("pleidleiswyr"). Gwelwyd mai dyma'r broses drylwyraf ond gall gymryd tipyn o amser, yn arbennig os cynhelir pleidlais ar welliannau i gynigion;
- Defnyddio'r swyddogaeth 'codi llaw', er bod hyn yn agored i gamddehongli a gwall dynol;
- Ymatebion drwy'r cyfleuster sgwrsio;
- Meddalwedd pleidleisio neilltuol yn cael ei hymgorffori i'r llwyfan.

1.144 Bydd yr awdurdod am sicrhau:

- Bod y pleidleiswyr i gyd yn cael yr un cyfle i bleidleisio;
- Bod y pleidleiswyr i gyd yn pleidleisio drwy'r un broses. Mewn rhai lleoliadau, gall fod cyfleusterau ar gyfer cymryd a chofnodi pleidleisiau, ond efallai na fydd y rheini sy'n ymuno drwy ddull o bell yn gallu cymryd rhan yn y defnydd o'r dechnoleg *in-situ* hon. Bydd angen i awdurdodau perthnasol sydd â'r dechnoleg hon feddwl yn ofalus a allai, a sut y gallai, cyfleusterau o'r fath gael eu hymestyn i'r gofod o bell, neu sut y gallai systemau a ddefnyddir ar gyfer pleidleisio o bell gael eu hymestyn i'r gofod ffisegol;
- Bod cofnod addas o'r bleidlais yn cael ei wneud gan y swyddog priodol a'i gadarnhau mewn ffordd sy'n ddealladwy i'r rheini sy'n arsylwi ar y cyfarfod.

Cyrff yn gwneud penderfyniadau heb bleidlais

- 1.145 Mae'n gyffredin i bwyllgorau neu gyrff eraill benderfynu gweithredu mewn ffordd benodol heb gofnodi pleidlais. Wyneb yn wyneb, mae'r cadeirydd yn gallu cael ymdeimlad a oes consensws drwy edrych o gwmpas yr ystafell. Mae'r rheini sy'n bresennol yn cael cyfle i wrthwynebu a phwyso am bleidlais, yn dibynnu ar reolau sefydlog yr awdurdod.
- 1.146 Pan fo cyfranogwyr yn ymuno drwy ddull o bell (ac yn arbennig pan fydd rhai aelodau yn ymuno drwy ddull o bell a rhai'n bresennol yn gorfforol), bydd angen i'r cadeirydd gymryd gofal arbennig i sicrhau bod cydsyniad i symud ymlaen heb bleidlais.

Hyfforddiant, cymorth cymheiriaid a rhannu arferion da

- 1.147 ***Bydd y trefniadau ar gyfer cyfarfodydd aml-leoliad yn parhau i esblygu. Mae hyn yn ei gwneud yn arbennig o bwysig sicrhau bod gan aelodau a swyddogion fynediad at hyfforddiant o ansawdd da, cymorth cymheiriaid a dulliau rhannu arferion da.***
- 1.148 Dylai'r rheini sy'n cymryd rhan mewn cyfarfodydd aml-leoliad a'r rheini sy'n disgwyl cymryd rhan gael cynnig hyfforddiant, datblygiad a chymorth cychwynnol, a chymorth dilynol er mwyn sicrhau dealltwriaeth o'r materion hyn. Nid yw hyn yr un peth â hyfforddiant i gynorthwyo'r defnydd technegol o gyfarpar TGCh.